

JÓZEF MARECKI OFMCap.

KONWENT KAPUCYNÓW WE LWOWIE-ZAMARSTYNOWIE (1903-1946)

1. PIERWSZE FUNDACJE KAPUCYNÓW W RZECZYPOSPOLITEJ

W 1681 roku, po kilku wcześniejszych próbach za króla Zygmunta III i Władysława IV, kapucyni osiedlili się na ziemiach polskich. Bezpośrednio po swojej elekcji Jan III Sobieski, w dniu 11 lipca 1674 roku, zwrócił się do papieża Klemensa X¹ z prośbą o udzielenie pozwolenia kapucynom na przybycie do Polski. Dopiero jednak *breve* papieża Innocentego XI z 10 września 1680 roku zezwoliło kapucynom na założenie w Polsce dwóch klasztorów: *unum quidem civitate Cracoviensi, alterum vero in oppido Varsaviensis dioecesis erigi...* Budowę pierwszego klasztoru – niewielkiego

Używane skróty: AAL – Archiwum Diecezji Lwowskiej w Lubaczowie; ACC – AP sygn. 10b, Acta Capitulum et Congregationum. 18113-1926; ACP – AP sygn. 10c, Acta Capitulum Provinciae Cracoviensis, t. 3 (od 1927 roku); AGO – Archiwum Generale Ordinis, Roma; AKZ – Archiwum Klasztoru Kapucynów we Lwowie-Zamarstynowie (depozyt w AP); AP – Archiwum Krakowskiej Prowincji Kapucynów, Kraków; APZ – Archiwum Krakowskiej Prowincji Kapucynów – dział personalny; AZ – Archiwum Krakowskiej Prowincji Kapucynów, sygn. 24, Akta klasztoru OO. Kapucynów w Zamarstynowie. Dokumenty. Korespondencja. Inwentarze. Plany. 1903-1943; KKZ – AKZ sygn. 7, Kronika klasztoru OO. Kapucynów. Lwów na Zamarstynowie. 1904-1946; KPK – AP sygn. 45, Kronika Prowincji Krakowskiej OO. Kapucynów. 1921-1973; KZG – AGO sygn. AH 12, Uchwały z posiedzeń Kongregacji zarządu Generalnego Zakonu (1918-1939); LC – Lexicon capucinum promptuarium historico-bibliographicum Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum (1525-1950), Romae 1951; APK – J.L. Gadacz, *Słownik polskich kapucynów*. T. 1-2. Wrocław 1985-1986.

¹ Emilio Altieri (1590-1676), prawnik, bp Camerino. Od 1670 był papieżem jako Klemens X. Rządy w jego imieniu sprawował kard. Paluzzi degli Albertoni. – Por. H. Stadler, *Leksykon papieży i soborów*. Warszawa 1992, s. 153.

hospicjum i kaplicy – rozpoczęto jednak w Warszawie. W maju 1682 r. kapucyni, mieszkając w zamku królewskim, prowadzili już regularne duszpasterstwo wśród przebywających w Warszawie Włochów. W trzynaste lat później, w listopadzie 1695 roku, doprowadzono do końca – nie bez kłopotów – budowę klasztoru i świątyni przy ul. Miodowej².

W grudniu 1683 roku nadworny marszałek koronny Hieronim August Lubomirski wraz ze swą siostrą wojewodziną Krystyną Potocką ofiarował kapucynom tzw. pałac Spiski, położony na rynku. W dniu 20 stycznia 1684 roku bp Jan Małachowski³ wyraził zgodę na stały pobyt kapucynów w Krakowie. Fundacji tej kapucyni nie przyjęli. Dla kierujących się przede wszystkim prawem ubóstwa zakonników kamienica w rynku była zbyt okazałą fundacją. Zgodnie z zakonnym zwyczajem kapucyni pragnęli posiadać klasztor poza murami miejskimi. Na skutek odmowy przyjęcia kamienicy Lubomirscy wykupili darowiznę, przekazując pieniądze na budowę klasztoru w innym miejscu.

Po zakończeniu głównych prac przy budowie konwentu warszawskiego przystąpiono do budowy klasztoru w Krakowie. W 1694 roku, wraz z dwoma towarzyszami: o. Bernardynem Ragnonim⁴ i br. Karolem Benedettim⁵ przybył do Krakowa o. Franciszek Marchi – późniejszy komisarz generalny. W drodze zatrzymali się na krótko w Kielcach, gdzie rezydował bp Małachowski, by potwierdzić prawo pobytu i budowy klasztoru w Krakowie. W roku następnym, w dniu 4 sierpnia, kapucyni przybyli do Krakowa już na stały pobyt i zatrzymali się w domu pochodzącego z Włoch kupca Dionizego Mecottiego. W kilka dni później, z polecenia biskupa Stanisława Szembeka⁶ zamieszkali przy drewnianym kościele pod wezwaniem Św. Piotra na Garbarach⁷. W dniu 4 października 1695 roku, w uroczystość św. Franciszka, zamieszkali w tymczasowym hospicjum

² KKZ, s. 2-3. – SPK I, s. 84; J. Marecki, *Kościół i klasztor Kapucynów w Krakowie. Przewodnik*. Kraków 1995, s. 5.

³ Jan Małachowski (1623-1699) pełnił wiele funkcji państwowych (m.in. referendarz koronny) i kościelnych (m.in. kanonik krakowski i warszawski, opat komendatoryjny w Mogilnie, kilkakrotny proboszcz). Od 1676 biskup chełmiński, a od 1861 krakowski. Por. P. Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*. Warszawa 1992, s. 135.

⁴ O. Bernardyn, Laktancjusz Ragnoni (1633-1742) do prowincji toskańskich kapucynów wstąpił w 1681. Kaznodzieja, gwardian, sekretarz prowincjała. W latach 1694-99 przebywał w polskich klasztorach. – SPK II, s. 210.

⁵ Br. Karol, Jan Benedetti (1669-1735), do prowincji toskańskiej wstąpił w 1689. Zajmował się wyrobem sukna. W latach 1695-99 pracował w Polsce. SPK I, s. 282.

⁶ Stanisław Szembek (1650-1721), duszpasterz, polityk, obrońca praw Kościoła. Zajmował różne stanowiska kościelne, do 1690 sufragan krakowski, do 1700 ordynariusz kujawsko-pomorski, od 1706 metropolita gnieźnieński. P. Nitecki, *Biskupi...*, s. 201.

⁷ Kościół pw. Św. Piotra usytuowany był przy dzisiejszej ul. Łobzowskiej i pełnił rolę świątyni parafialnej dla przedmieścia Garbary. Por. J. Marecki, *Kościół...*, s. 6.

z kaplicą, wybudowanym na placu przyszłego konwentu. Wykupiono od karmelitów trzewickowych i włoskich właścicieli ogrody – niegdyś koryto Wisły a potem Rudawy – leżące około 200 metrów od murów miejskich w pobliżu kościoła Św. Anny. Cały plac kosztował około 9360 złp. W oparciu o darowizny Wojciecha Dembińskiego, Franciszka Wielopolskiego, Staszowskich, Stanisława Warszzyckiego i innych dobrodziejów przystąpiono wiosną 1696 roku do budowy klasztoru i kościoła, którą ukończono w trzy lata później⁸.

Plany klasztoru i kościoła wykonał warszawski architekt Jan Ceroni a poświęcenia kamienia węgielnego dokonał w dniu 10 kwietnia 1696 roku bp Jan Małachowski. Prace budowlane, prowadzone w pierw pod kierunkiem architekta Ceroniego a potem Marcina Pellegriniego, zakończono w 1699 roku. We wrześniu tego roku zamieszkało w klasztorze 13 zakonników. Uroczyste przekazanie kluczy kapucynom przez głównego benefaktora nastąpiło 3 października 1699 roku. Wtedy to Dembiński przekazał kościół i klasztor na wieczystą własność kapucynom. W dniu 15 sierpnia 1700 roku odprawiono w kościele pierwszą Mszę św. Konsekracja kościoła miała miejsce 13 maja 1703 roku. Dokonał jej sufragan krakowski, bp Kazimierz Łubieński⁹.

Fundatorką trzeciego z kolei klasztoru kapucynów na ziemiach polskich była księżna Elżbieta z Lubomirskich Sieniawska. W 1708 roku zakupiła dla kapucynów od rajcy lwowskiego Franciszka Obrockiego za 1000 talarów plac oraz dom na Przedmieściu Halickim i przekazała je zakonowi. W następnym roku po otrzymaniu od zarządu generalnego zakonu pozwolenia na osiedlenie się we Lwowie rozpoczęto budowę konwentu według planów architekta Giovanniego Spazzio. W 1715 roku kanonicznie erygowano dom zakonny. W dniu 21 V 1718 roku abp Jan Skarbek¹⁰ konsekrował świątynię klasztorną pw. Niepokalanego Poczęcia NMP¹¹.

W klasztorze przez pewien czas istniał nowicjat (1723 – 1733), od 1739 roku studium filozoficzne a potem teologiczne. Klasztor służył z zasobnej biblioteki i dzieł sztuki. Między innymi w konwencie znajdowały się

⁸ J. Marecki, *Kościół...*, s. 6-8.

⁹ SPK I, s. 162.

¹⁰ Jan Skarbek (1661-1733), od 1696 sufragan lwowski, a od 1713 także metropolita. *Dzieła o dyscyplinę duchowieństwa i rozwój budownictwa sakralnego*. P. Nitecki, *Biskupi...*, s. 149.

¹¹ AZ. *Przybycie OO. Kapucynów na Zamarstynów*, ks. 1. – AKZ 7, s. 4. – SPK I, s. 146-147.

¹² O. Franciszek, Jan Piotr Marchi (1672-1719) do prowincji tokańskiej kapucynów *wstąpił 1687*. Od 1692 pracował w polskich klasztorach. Kaznodzieja, gwardian i komisarz generalny zakonu w Polsce. Pozostawił po sobie kilka rzeźb. Zmarł w opinii świętości we Lwowie podczas pielęgnowania chorych na zarazę. – SPK II, s. 46.

obrazy Jerzego Eleutera Siemiginowskiego, Martina Altomontiego, Franciszka Ecksteina i rzeźby o. Franciszka Marchiego¹². Głównymi dobrodziejami kapucynów lwowskich były rody Sieniawskich i Rzewuskich. Oni to ofiarowali konwentowi swoje księgozbiory i obrazy¹³.

Konwent był ośrodkiem misyjnym dla kapucynów różnych narodowości, udających się na wschód. Znany był także jako ośrodek myśli katolickiej i teologicznej. Słynni kaznodzieje kapucyńscy swymi kazaniem przyciągali słuchaczy. Sympatię zyskali jednak pełnym poświęcenia pielęgnowaniem chorych na Przedmieściu Łyczakowskim podczas „morowego powietrza” w 1719 roku. O. Józef Maniewski¹⁴ i o. Franciszek Marchi zaraziwszy się od chorych zmarli po kilku tygodniach. Mieszkańcy Lwowa uważali zmarłych zakonników za „świętych”. Ich pogrzeby stały się manifestacjami religijnymi¹⁵.

W lipcu 1785 roku decyzją władz gubernium postanowiono zlikwidować klasztor kapucynów. Wierni broniący konwentu rozeszli się z płaczem do domów dopiero na wyraźne żądanie abpa Ferdynanda Kickiego¹⁶, stojącego po stronie gubernium. Po 77 latach pobytu we Lwowie kapucyni zostali zmuszeni do opuszczenia swego klasztoru. Z polecenia władz austriackich klasztor przejęli franciszkanie konwentualni a księgozbiór włączono do Biblioteki Uniwersyteckiej¹⁷.

„Tak zakończyła „swoją żywot” trzecia z kolei fundacja kapucyńska na ziemiach polskich, z którą wiązano wiele planów na przyszłość.

KAPUCYNI WE LWOWIE-ZAMARSTYNOWIE

Po raz drugi próbę osiedlenia się we Lwowie, po 119 latach, podjęli kapucyni w 1904 roku. Po 42 latach pracy duszpasterskiej „na lwowskim Zamarstynowie”, po wybudowaniu nowego kościoła i klasztoru, zostali zmuszeni kolejny już raz – i jak poprzednio nie własną decyzją – do

¹³ SPK I, s. 187

¹⁴ O. Józef, Mateusz Maniewski (1687-1719), do zakonu wstąpił w 1713. Oddawał się pracy kaznodziejskiej. Zmarł podczas pełnienia posług duszpasterskich przy chorych na zarazę. – SPK II, s. 41.

¹⁵ SPK I, s. 187.

¹⁶ Ferdynand Kicki (1720-1797), oficer a potem duszpasterz, działacz polityczny, zwolennik reform józefińskich. Od 1777 sufragan, a od 1780 metropolita lwowski. P. Nitecki, *Biskupi...*, s. 101.

¹⁷ AZ, *Przybycie OO. Kapucynów na Zamarstynów*, rkp., ks. 1. – AKZ 7, s. 5; Archiwum klasztoru kapucynów w Sędziszowie Małop. sygn. 34, *Historia Conventus. Tomus secundus*, s. 1-2; Archiwum klasztoru kapucynów w Kutkorzu sygn. 3, *Annales Conventus Kutkorensis*, s. 6-7, 15. – SPK I, s. 187.

opuszczenia miasta. „Repatriacja”, która w rzeczywistości była „deportacją” pozbawiła ich, podobnie jak i innych prawowitych mieszkańców wschodnich województw Rzeczypospolitej, prawa pobytu i własności.

Poniżej przedstawiono dzieje kapucynów we Lwowie-Zamarstynowie, zestawiając najważniejsze wydarzenia dotyczące konwentu i duszpasterskiej działalności, ujmując je w kalendarium. Przeprowadzono kwerendę w czterech archiwach, w których znajdują się podstawowe materiały dotyczące pobytu kapucynów we Lwowie-Zamarstynowie: Archiwum Kurii Generalnej Zakonu Kapucynów w Rzymie, Archiwum Kurii Metropolitalnej we Lwowie – depozyt w Lubaczowie, Archiwum Prowincji Krakowskiej Kapucynów w Krakowie i Archiwum Klasztoru Kapucynów we Lwowie-Zamarstynowie (zdeponowanym od 1946 r. w Archiwum Prowincji Krakowskiej Kapucynów w Krakowie).

W Archiwum Kurii Generalnej (AGO) pod sygnaturą G. 49 w sekcji drugiej znajdują się powizytacyjne wskazania i relacje odnośnie do „stanu moralnego” komisariatu krakowskiego, w piątej – o wspólnym tytule *Conventus* zgromadzono korespondencję, odpisy i kopie dokumentów oraz sprawozdania dotyczące klasztoru zamarstynowskiego. Sekcja szósta zawiera korespondencję dotyczącą zarządzania prowincją krakowską. W sekcji trzeciej (*Epistolae*) i dziewiątej (*Scriptores*) zachowały się dokumenty odnoszące się do omawianego konwentu i zakonników tam przebywających. Uchwały z posiedzeń zarządu generalnego zakonu (KGZ) z okresu międzywojennego znajdują się w zbiorze sygnowanym AH 12.

W Archiwum Kurii Metropolitalnej obrządku łacińskiego we Lwowie (AAl), które znajduje się w Lubaczowie, zachowały się dokumenty kancelaryjne „Księgi indeksowe” (sygn. 105, 107, 109, 1050 1052, 1057), z których można odtworzyć nazwy dokumentów i daty ich sporządzenia – zwłaszcza wtedy, gdy oryginały i odpisy zaginęły. Notowano w nich wszelkie dokumenty i korespondencję Kurii Metropolitalnej, dodając często transumpty lub ich streszczenia. Są to cenne źródła, zwłaszcza do lat okupacji z terenu metropolii lwowskiej, z którego to czasu (1939-1945) nie zachowały się oryginały dokumentów. Wspomniane Archiwum posiada także cztery „Archiwa Parafialne”, wśród których znajduje sięteczka „Zamarstynów” i dział „Polski Komitet Opieki”, w którym przechowywane są materiały dotyczące kuchni zorganizowanej przez o. Bogumiła Mareckiego¹⁹. Ten ostatni dokument zawiera – odnośnie do kuchni prowadzonej przez kapucynów – niekompletne rachunki, karty zapotrzebowania i miesięczne sprawozdania. Wydaje się, że zasób „Parafia Zamarstynów” jest mocno zdekompletowany. Wiele akt, na które natrafiono w tym dziale

¹⁹ O Bogumił Władysław Marecki (1907-1974), do zakonu wstąpił w 1928, kapł. 1936. Knaheka, protoszcz. przełożony. Z zamiłowania grafik i jubiler. – SPK II, s. 47-48.

podczas kwerendy, ma swoje koncepty i kopie w zbiorach Archiwum Klasztoru Kapucynów we Lwowie-Zamarstynowie.

Archiwum Prowincji Krakowskiej Kapucynów w Krakowie (AP) posiada akta i noty dotyczące konwentu zamarstynowskiego z lat 1904-1946. Dokumenty zebrane są w kilku zbiorach. Najważniejsze z nich to: „Rozporządzenie Konstystorza lwowskiego. 1782-1937” (sygn. 5, k. 109-353) – cytowane ACC, ACP, akta posiedzeń zarządu komisariatu i prowincjałatu (sygn. 10b, 10c), „Księga kasowa Prowincji. 1921-1932” (sygn. 16), „Akta klasztoru OO. Kapucynów w Zamarstynowie. Dokumenty. Korespondencja. Inwentarze. Plany. 1903-1943” (sygn. 24) – cytowane AZ oraz „Kronika Prowincji Krakowskiej OO. Kapucynów, t. 2” (1921-1973) (sygn. 45) – cytowana KPK. Dział personalny Archiwum Prowincji (APZ) posiada także cenne materiały do poznania działalności i życia klasztoru zamarstynowskiego. Wystarczy chociażby wymienić wspomnienia i relacje br. Efrema Chmiela¹⁹, o. Tytusa Gorczycy²⁰, o. Floriana Nestorowskiego²¹, o. Romualda Szczałby²² i o. Hieronima Warachima²³.

Najcenniejszy dla historyka jest zbiór akt zachowany w Archiwum Klasztoru Kapucynów we Lwowie-Zamarstynowie (AKZ), który po deportacji zakonników ze Lwowa w 1946 roku został zdeponowany w Archiwum Prowincji Krakowskiej Kapucynów w Krakowie. Należy zaznaczyć, że zachowało się całe archiwum domowe (klasztorne); brak natomiast niektórych ksiąg metrykalnych z archiwum parafialnego. Ze względów praktycznych księgi urzędu parafialnego przechowuje się w depozycie razem z archiwum klasztoru zamarstynowskiego. Są jednak zbiorem wydzielonym i nie posiadają sygnatur archiwum kapucyńskiego.

Przy opracowaniu poniższego kalendarium oparto się na następujących jednostkach archiwalnych, pochodzących z klasztoru zamarstynowskiego: „Spis aktów klasztornych” [1900-1924] (sygn. 5). „Księga rozporządzeń. 1910-1942” (sygn. 6), „Kronika klasztoru OO. Kapucynów. Lwów na Zamarstynowie. Od roku pańskiego 1904 [do 1939]” (sygn. 7) – cytowana KKZ, „Dom Parafialny [1932-1935]” (sygn. 8), „Dokumenty Bezpłatowej Kasy Pożyczkowej przy parafii pw. św. Franciszka z Asy-

¹⁹ APZ sygn. 54; E. Chmiel, *Kronika prowincji krakowskiej od r. 1935 [do 1954]*; Tenże, *Pamiętnik uchodźca [1939-1940]*; Tenże, *Życiorys i rodzinność Tadeusza Stanisława Chmiela*.

²⁰ APZ sygn. 55, *Moja działalność duszpasterska w okresie II wojny światowej. 1939-1945*. Mps, Kraków, [brw].

²¹ APZ sygn. 72, F. Nestorowski, *Monografia działalności o. Floriana Nestorowskiego kapucyna*. Mps.

²² APZ brak sygn., R. Szczałba, *Moja podróż [1939]*; Tenże, *Opuszczamy Lwów*. Kraków 1986.

²³ APZ brak sygn., H. Warachim, *Kapucyni we Lwowie (w 40-tą rocznicę opuszczenia klasztoru)*. Mps, Wiener Neustadt 1986; Tenże, *O. Aleksander Chmura*. Gdańsk 1979.

za (OO. Kapucyni)” (sygn. 9). Sygnatur nie posiadają zbiory: „Księga III Zakonu św. Franciszka [w Zamarstynowie]”, „Misje ludowe i rekolekcje”, „Korespondencja z Kurią Metropolitalną obrz. łac. we Lwowie”, „Spis aparatów kościelnych przywiezionych ze Lwowa, Kraków, 23 VI 1946”.

Wymienione archiwalia należy uzupełnić w przyszłości dokumentami znajdującymi się we lwowskim archiwum miejskim i wojewódzkim. Obecnie dostęp do nich jest niemożliwy.

Przedstawiona w postaci kalendarium historia klasztoru kapucynów i prowadzonej przez nich parafii pw. św. Franciszka z Asyżu we Lwowie-Zamarstynowie przyczyni się do lepszego poznania roli, jaką odegrali kapucyni w I. poł. XX wieku na terenie archidiecezji lwowskiej. Tak ujęta historia pozwala badaczowi przeszłości na wyciąganie indywidualnych wniosków i formowanie własnych sądów. Tym samym jest zachętą do dalszych badań i opracowań monograficznych. Równocześnie jest wyrazem wdzięczności za trud życia zakonnego i działalność duszpasterską dla osób, które zostały w niniejszym opracowaniu wymienione.

KALENDARIUM

XI/XII 1903

Matka M. Morawska²⁴ – przełożona Sióstr od Wieczystej Adoracji Najśw. Sakramentu podjęła starania o sprowadzenie do Lwowa kapucynów dla opieki duszpasterskiej nad siostrami. Abp Józef Bilczewski²⁵ wyraził zgodę na osiedlenie się kapucynów i wybudowanie kościoła w wydzielonym z parafii pw. św. Marcina osiedlu Zamarstynów²⁶.

I 1904

Spotkanie zarządu prowincji z abp. Józefem Bilczewskim, na którym to spotkaniu ustalono, że kapucyni osiedlą się w Zamarstynowie²⁷.

²⁴ Ludwika Nałęcz-Morawska (1843-1906), w Zakonie Mniszek Klarysek od Wieczystej Adoracji – nazywanych popularnie Klaryskami od Wieczystej Adoracji – s. Maria od Krzyża. Twórczyni polskiej gałęzi zakonu. Założyła pierwszy klasztor w Granowie k. Poznania, potem w Gnieźnie, a od 1873 we Lwowie przy ul. Kurkowej. Tam też pochowana. W. Kolak, J. Marecki, *Leksykon godel zakonów*. Łódź 1994, s. 136.

²⁵ Józef Bilczewski (1860-1923), biblista i dogmatyk, profesor i rektor Uniwersytetu Lwowskiego (1900), działacz społeczny, duszpasterz. Od 1900 metropolita lwowski. P. Nitecki, *Biskupi...*, s. 30.

²⁶ AZ, List bpa J. Webera do prow. I. Kolbusza, Lwów 11 XII 1903, k. 4-4v. – KKZ, s. 7.

²⁷ AZ, *Przybycie...*, k. 1. – KKZ, s. 7-8.

10 II 1904

Sesja defnitorialna pod przewodnictwem prowincjała o. Ignacego Kolbusza²⁸ w Sędziszowie Młp., na której jednogłośnie zdecydowano o osiedleniu się kapucynów w Zamarstynowie pod Lwowem oraz wybudowaniu klasztoru i przyjęciu parafii²⁹.

7 IV 1904

Generał Zakonu, o. Bernard z Andermatt³⁰, wyraził zgodę na otwarcie domu zakonnego w Zamarstynowie k. Lwowa³¹.

19 V 1904

Oddanie kapucynom przez proboszcza ks. Edwarda Podolskiego³² parceli, należącej do parafii pw. Św. Marcina, pod klasztor i kościół parafialny³³.

3 VI 1904

Gwardian z Kutkorza, o. Rudolf Ficowski³⁴, poświęcił kamień węgielny pod budowę „tymczasowego” domu zakonnego w Zamarstynowie³⁵.

²⁸ O. Ignacy, Jan Kolbusz (1852-1916), do zakonu kapucynów wstąpił 1870, a w sześć lat później otrzymał święcenia kapłańskie. Kaznodzieja i misjonarz ludowy, gwardian, defnitor, prowincjał. – SPK I, s. 583.

²⁹ AZ, *Przybycie...*, k. 1v; Tamże, *Protokół ze zgromadzenia przewielebnych ojców exprowincjałów i defnitora pod przewodnictwem przewielebnego ojca prowincjała Ignacego w sprawie przyjęcia klasztoru i parafii we Lwowie*, k. 13-13v. – KKZ, s. 9.

³⁰ O. Bernard Christen (1837-1909). Do szwajcarskiej prowincji kapucynów wstąpił w 1855. W życiu zakonnym pełnił różne obowiązki, m.in. profesora seminarium, magistra nowicjatu, prowincjała. W latach 1884-1908 generał zakonu, od 1908 biskup tytularny Stauropolitany. LC k. 400.

³¹ AZ, *Przybycie...*, k. 1v. – KKZ, s. 10.

³² Ks. Edward Podolski (+ 1910), kapłan arch. lwowskiej, proboszcz parafii pw. św. Marcina we Lwowie do 1910 roku. Relacja ustna o. R. Szczałby. Kraków, 25 IV 1996.

³³ AZ, *Przybycie...*, k. 1. – KKZ, s. 10

³⁴ O. Rudolf, Władysław Ficowski (ur. 1865), do zakonu wstąpił 1885, kapł. 1890, a w 1910 otrzymał dekret inkardynujący go do arch. lwowskiej. Katecheta, spowiednik, kaznodzieja, gwardian. SPK I, s. 414.

³⁵ AZ, *Przybycie...*, k. 1v. – KKZ, s. 11.

12 VI 1904

Poświęcenie przez wikariusza prowincji, o. Bronisława Stępkę³⁶, kamienia węgielnego pod budowę, pod kierunkiem Zygmunta Krykiewicza³⁷, tymczasowej kaplicy³⁸.

19 VII 1904

Kongregacja definitorialna w Krośnie, na której ustalono obsadę klasztoru w Zamarstynowie³⁹. Pierwszym przełożonym kapucynów w Zamarstynowie został wikariusz prowincjalny o. Bronisław Stępek oraz o. Kajetan Rusin⁴⁰, o. Anioł Madejewski⁴¹ i br. Dydak Dziobek⁴².

31 VII 1904

Uroczyste poświęcenie i wprowadzenie kapucynów do kaplicy⁴³.

1 VIII 1904

O. Bronisław Stępek został przez Konsystorz Metropolitalny we Lwowie mianowany kooperatorem przy kościele pw. Św. Marcina we Lwowie⁴⁴.

³⁶ O. Bronisław, Jan Stępek (1855-1925, do zakonu wstąpił w 1875, kapł. 1878. Katecheta, wielokrotny wikary i gwardian, proboszcz, misjonarz ludowy. – SPK II, s. 312-313.

³⁷ Zygmunt Krykiewicz (+ przed 1937), inż. budowlany, zam. we Lwowie. Relacja ustna o. R. Szczałby (Kraków, 25 IV 1996).

³⁸ KKZ, s. 11.

³⁹ ACC, Krosno 19 VI 1904, s. 150. – AZ, *Przybycie...*, k. Iv. – KKZ, s. 12-13.

⁴⁰ O. Kajetan, Ludwik Rusin (ur. 1896), do zakonu wstąpił w 1885, kapł. 1890. Spowiednik, kaznodzieja, magister nowicjatu, gwardian, proboszcz i definitor. Po otrzymaniu dekretu sekularyzacyjnego (1909) pracował w duszpasterstwie polonijnym w USA. – SPK II, s. 237.

⁴¹ O. Anioł, Kazimierz Władysław Madejewski (1873-1951), do zakonu wstąpił 1895, kapł. 1898. Spowiednik, katecheta, ojciec duchowny, rekolekcjonista i kaznodzieja, działacz społeczno-patriotyczny. – SPK II, s. 18-20.

⁴² Br. Dydak, Jan Dziobek (ur. 1896), do galicyjskiej prowincji kapucynów wstąpił w 1894. Śluby wieczyste złożył w 1900. Pełnił obowiązki kucharza i zakrystiana. W okresie I wojny światowej w armii austriackiej. W 1921 otrzymał zwolnienie ze ślubów zakonnych. – SPK I, s. 404.

⁴³ AZ, *Przybycie...*, k. 2. – KPK, s. 9. – KKZ, s. 12-13; Fotografia kaplicy. W: *Pamięć miejscowa złożona przez ks. Anioła [Madejewskiego] gwardiana OO. Kapucynów w kościele w Zamarstynowie*. Lwów [1904], s. 1.

⁴⁴ AZ, List abpa J. Webera do prow. o. I. Kolbusza (Lwów, 10 VIII 1904), k. 8.

10 VIII 1904

Przełożony hospicjum, o. Bronisław Stępek, został przez Konsystorz Metropolitalny we Lwowie zamianowany ekspozytem dla ekspozytury „Zamarstynów” wydzielonej z parafii pw. Św. Marcina⁴⁵.

23 VIII 1904

Przekazanie kapucynom przez proboszcza parafii pw. Św. Marcina w opiekę duszpasterską wiosek Hołosko Wielkie i Hołosko Małe⁴⁶.

27 VIII 1904

Konsystorz lwowski wydał decyzję uznającą kościół pw. Św. Franciszka z Asyżu, obsługiwany przez kapucynów za kościół filialny parafii pw. Św. Marcina oraz polecił, by wydać ekspozyturze stosowne księgi parafialne. Zatwierdził ponadto pieczęć ekspozytury⁴⁷.

16 XII 1904

Abp Józef Bilczewski zezwolił kapucynom na założenie domu zakonnego w Zamarstynowie⁴⁸.

17 II 1905

Kanoniczna erekcja domu zakonnego kapucynów w Zamarstynowie⁴⁹.

19 VI 1906

Zmiana w obsadzie domu zakonnego⁵⁰: o. Kajetana Rusina zastąpił o. Rafał Baran⁵¹.

⁴⁵ KKZ, s. 14.

⁴⁶ Tamże, s. 14.

⁴⁷ Tamże, s. 14-16.

⁴⁸ AZ, List abpa J. Webera do prow. o. I. Kolbusza. Lwów, 10 VIII 1904, k. 9. – KKZ, s. 17.

⁴⁹ AZ, Akt kanonicznej erekcji domu zakonnego w Zamarstynowie przez St. Apostolską. Rzym, 11 III 1905, k. 11; Tamże, Dokument generała zakonu o. Bernarda z Andermat dotyczący erekcji klasztoru w Zamarstynowie. Rzym, 17 II 1905, k. 12. – KKZ, s. 18-19.

⁵⁰ ACC, Sędziszów, 19 VI 1906, k. 153.

⁵¹ O. Roman, Tomasz Baran (1877-1913), do zakonu kapucynów wstąpił w 1897, kapł. 1904. Do śmierci pracował jako katecheta w Zamarstynowie. SPK I, s. 267.

19 III 1908

Wprowadzenie Bractwa Szkaplerza św. Józefa⁵² przy kościele kapucynów⁵³.

24 VI 1908

Poświęcenie sztandaru, ufundowanego znacznym nakładem katechety o. Rafała Barana, dla szkoły powszechnej w Zamarstynowie⁵⁴.

11-15 VII 1908

Wizytacja kanoniczna konwentu, przeprowadzona przez o. Augustyna Watrasa⁵⁵, prowincjała⁵⁶.

27 VII 1908

Żona dyrektora szkoły im. Św. Anny w Krakowie, Julia Grossowa⁵⁷, ofiarowała kapucyńom w Zamarstynowie m.in. 6 lichtarzy i świece, a w miesiąc później tabernakulum⁵⁸.

25-27 VIII 1908

Definitor generalny, o. Benno Auracher⁵⁹, w towarzystwie prowincjała o. Augustyna Watrasa wizytował hospicjum kapucynów w Zamarstynowie⁶⁰.

⁵² Bractwo szkaplerza św. Józefa propagował w Galicji o. Florian Janocha (1855-1921). Pod jego wpływem w parafii zamarstynowskiej szerzył się ów kult. – SPK I, s. 511-512; Relacja ustna o. R. Szczalby (Kraków 25 IV 1996).

⁵³ KKZ, s. 26.

⁵⁴ Tamże, s. 28.

⁵⁵ O. Augustyn, Michał Watras (1860-1921), do galicyjskiej prowincji kapucynów wstąpił w 1881, kapł. 1885. Kaznodzieja, gwardian, definitor, prowincjał. – SPK II, s. 399-400.

⁵⁶ KKZ, s. 29-30.

⁵⁷ Julia Grossowa (+ przed 1939), krewna o. Anioła Madejewskiego. Relacja ustna o. Szczalby (Kraków, 25 IV 1996).

⁵⁸ KKZ, s. 30.

⁵⁹ O Benno-Gotgardus Auracher (1872-1951), alumn prowincji bawarskiej, do zakonu wstąpił w 1891, kapł. 1897. Gwardian, definitor, wykładowca seminarium, delegat generała, definitor generalny w latach 1908-1914. – Por. „Analecta Ordinis Fratrum Minorum Capucinarum” T. 6° (1951), s. 287-290. – LC, 322.

⁶⁰ AG. mps. G. 49, sec. 2, dekret powizytacyjny o. Benno a Monachium dla prowincji galicyjskiej (Kraków, 8 IX 1908, s. 6). – KKZ, s. 31.

12 IX 1908

Uroczysta Msza św. w intencji zamarstynowskiej Rady Gminnej, którą odprawił przełożony klasztoru o. Bronisław Stępek – członek tejże Rady⁶¹.

13 X 1908

Rozpoczęcie katechizacji w nowo powstałej szkole w Hołosku Małym⁶².

15 XI 1908

Uroczyste obchody 50-lecia kapłaństwa Piusa X⁶³ w kościele kapucynów i w szkołach na terenie gminy Zamarstynów⁶⁴.

20 II 1909

Z polecenia Konsystorza Metropolitalnego kapucyni rozpoczęli w Wiedniu starania o ustanowienie samodzielnej ekspozytury na terenie gminy Zamarstynów⁶⁵.

28 II 1909

Poświęcenie i ustawienie w bocznym ołtarzu kaplicy figury św. Józefa, ofiarowanej przez dobrodziejów⁶⁶.

10 IV 1909

J. Grossowa w Krakowa ofiarowała do kaplicy zamarstynowskiej figurę Najśw. Serca Pana Jezusa⁶⁷.

8-14 V 1909

Wizytacja kanoniczna, której przewodniczył prowincjał, o. Augustyn Watras⁶⁸.

⁶¹ KKZ, s. 32.

⁶² Tamże, s. 35.

⁶³ Giuseppe Sarto (1835-1914), teolog, duszpasterz, do 1884 bp Mantui, kardynał i patriarcha Wenecji. W 1903 wybrany papieżem przyjął imię Piusa X. Kanonizowany w 1954. – H. Stadler, *Leksykon...*, s. 259-261.

⁶⁴ KKZ, s. 37.

⁶⁵ Tamże, s. 42.

⁶⁶ Tamże, s. 42.

⁶⁷ Tamże, s. 44.

⁶⁸ Tamże, s. 45-46.

20 VII 1909

Mianowanie przełożonym domu i ekspozytem o. Anioła Madejewskiego⁶⁹.

VII-XI 1909

Wykonano nowy ołtarz z figurami św. Józefa i św. Antoniego oraz obraz „Porcjunkuli”; w bocznych ołtarzach ustawiono figury Serca Pana Jezusa i Serca Najśw. Maryi Panny. Przeprowadzono remont domu mieszkalnego⁷⁰.

1 XI 1909

Po raz pierwszy zorganizowano procesję na cmentarz zamarsztynowski. Zapoczątkowano praktykę „pierwszych piątków”⁷¹.

6 XI 1909

Opodatkowanie wszystkich klasztorów galicyjskiej prowincji kapucynów w wysokości 300 koron rocznie na rzecz budowy konwentu w Zamarsztynie⁷².

20 I 1910

Na miejsce o. Bronisława przybył o. Antoni Latawiec⁷³ z klasztoru sędziszowskiego⁷⁴.

II 1910

Zakupiono fisharmonię do kaplicy⁷⁵.

15 V 1910

Pożar kaplicy podczas Mszy św., spowodowany przez chłopców, którzy dla zabawy podpalili stojący w pobliżu kaplicy pojemnik z ropą⁷⁶.

⁶⁹ AZ, List o. A. Madejewskiego do prow. o. I. Kolbusza. Lwów 20 XI 1909, k. 17-17v.

⁷⁰ KKZ, s. 50.

⁷¹ Tamże, s. 52.

⁷² List okólny prow. o. A. Watrasa. Sędziszów, 6 XI 1909, k. 238.

⁷³ O. Antoni, Jan Latawiec (1881-1961), do zakonu wstąpił 1900, kapł. 1906. Pełnił w życiu zakonnym różne funkcje, m.in. prefekta kleryków, wicemagistra nowicjuszy, gwardiana, dyrektora II Zakonu, katechety, wikarego klasztoru, dyrektora Kolegium Serafińskiego, bibliotekarza. – SPK I, s. 665.

⁷⁴ KKZ, s. 53.

⁷⁵ Tamże.

⁷⁶ Tamże, s. 54.

5 VI 1910

Kanoniczna erekcja Drogi Krzyżowej w kaplicy ekspozytury, której dokonał o. Walerian Gawędziński⁷⁷, reformata ze Lwowa⁷⁸.

3 VII 1910

Uroczyste obchody 500-lecia bitwy pod Grunwaldem, organizowane przez kapucynów dla mieszkańców Zamarstynowa i okolicy. Msza św. połowa, poświęcenie pomnika-krzyża i defilada⁷⁹.

IX 1910

Objęcie katechezą szkoły ogrodniczej, powstałej na terenie ekspozytury Zamarstynów. Katechetą został o. Anioł Madejewski⁸⁰.

3 IX 1910

Kapucyni otrzymali z Wiednia przez pośrednictwo C. K. Namiestnictwa we Lwowie pozwolenie na utworzenie samodzielnej ekspozytury duszpasterskiej⁸¹.

24 XII 1910

Po raz pierwszy odprawiono w kaplicy ekspozytury pasterkę bożonarodzeniową⁸².

I 1911

Wystawienie przygotowanych przez o. Anioła Madejewskiego, katechetę szkolnego „Jasełek”, z których dochód przeznaczono na budowę parafialnej Ochronki⁸³.

⁷⁷ O. Walerian Gawędziński (1863-1915), reformata, do zakonu wstąpił w 1888, święcenia kapłańskie otrzymał w 1894. Kaznodzieja, misjonarz ludowy, gwardian, magister nowicjatu, definitór, redaktor „Posłańca św. Antoniego”. – Archiwum Braci Mniejszych reformatów w Krakowie, Akta prowincjałskie... podczas urzędowania o. Z. Janickiego, 1914-1925, s. 65.

⁷⁸ KKZ, s. 55.

⁷⁹ Tamże.

⁸⁰ Tamże, s. 56.

⁸¹ AAL, Dział „Archiwa Parafialne”, Teczka „Zamarstynów”, Dokument C. K. Namiestnictwa zezwalający na utworzenie parafii w Zamarstynowie (Lwów, 16 VIII 1910), k.nlb. 9-10. – AP sygn. 5, Rozporządzenie Konstytora Lwowskiego. List abpa J. Bilczewskiego do prow. o. A. Watrasa (Lwów, 7 XII 1912), k. 338. – KKZ, s. 56.

⁸² KKZ, s. 57.

⁸³ Tamże, s. 58.

7 V 1911

Uroczyste obchody święta Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, na które złożyły się m.in. Msza św. połowa, okolicznościowe kazanie i pochod pod Krzyż Grunwaldzki ⁸⁴.

I poł. VI 1911

Wizytacja hospicjum, przeprowadzona przez prowincjała, o. Augustyna Watrasa ⁸⁵.

5 VI 1911

Ekspozytem w miejsce o. Anioła Madejskiego został mianowany o. Antoni Latawiec ⁸⁶.

VII-VIII 1911

W okresie wakacyjnym kapucyni prowadzili posługę duszpasterską w sanatorium przeciwgruźliczym w Hołosku Wielkim ⁸⁷.

5 VII 1912

Powołanie samodzielnej ekspozytury duszpasterskiej (niezależnie od parafii pw. św. Marcina) obsługiwanej przez kapucynów, obejmującej osiedle Zamarstynów – część lewobrzeżną, oraz wioski Hołosko Wielkie i Hołosko Małe. Dokument ten dostarczono kapucynom dopiero 24 XII 1912 ⁸⁸.

15 VIII 1912

Zmiana na stanowisku gwardiana i administratora parafii. O. Alfons Maria Wieczorek ⁸⁹ zastąpił o. Madejskiego i o. Latawca ⁹⁰.

⁸⁴ KKZ, s. 59.

⁸⁵ Tamże, s. 60.

⁸⁶ Tamże, s. 61.

⁸⁷ Tamże.

⁸⁸ KZG, 29 IV 1927, KZG 20 V 1927. – AAI [bez sygn.], teczka „Zamarstynów”. Dokumenty dotyczące parafii pw. św. Franciszka, knlb. 7.

⁸⁹ O. Alfons Maria, Jan Wieczorek (1877-1936), do zakonu wstąpił w 1894, kapł. 1899. W życiu zakonnym pełnił wiele funkcji: spowiednika, rekolekcjonisty i katechety, ojca duchownego, katechety, wikarego, proboszcza, gwardiana i definitora. – SPK II, s. 411-412.

⁹⁰ ACC (Sędziszów, 9 VII 1912), s. 162. – AP sygn. 5, *Rozporządzenia...*, Akt Nominacyjny Konsystorza Metropolitalnego Lwowskiego obrz. łac. na stanowisko administratora parafii dla o. A. Wieczorka (Lwów, 17 VII 1912), k. 337. – AP sygn. 33, Akta personalne nowe, k. 125. – KKZ, s. 65.

VIII 1912

O. Andrzej Kocyłowski⁹¹ został mianowany wikarym parafii pw. Św. Marcina⁹².

26 III 1913

Zmarł o. Rafał Baran; został pogrzebany w nowo wybudowanym grobowcu zakonnym na cmentarzu zamarsztynowskim⁹³.

19-22 V 1913

Komisarz, o. Konstanty Jaroń⁹⁴, przeprowadził wizytację kanoniczną do domu zakonnego⁹⁵.

8 IX 1913

Na miejsce zmarłego katechety, o. Rafała Barana, Konsystorz mianował za zgodą władz zakonnych o. Antoniego Latawca⁹⁶.

7 XII 1913

Uroczyste obchody setnej rocznicy śmierci księcia Józefa Poniatowskiego w gminie Zamarstynów. Z tej okazji kapucyni odprawili w intencji Ojczyzny uroczystą Mszę św. z okolicznościowym kazaniem⁹⁷.

13 XII 1913

Wizytacja klasztoru, przeprowadzona przez komisarza, o. Konstantyna Jaronia⁹⁸.

⁹¹ O. Andrzej, Władysław Kocyłowski (ur. 1886), do zakonu wstąpił w 1902, kapł. 1910 a w cztery lata później przeniesiony *ad statum laicalem*. W latach 20-tych powrócił na krótko do życia zakonnego w charakterze brata. – SPK I, s. 582-583.

⁹² KKZ, s. 61.

⁹³ AZ, List o. A. Wieczorka do kom. o. K. Jaronia (Lwów, 2 IV 1913), k. 29-30. – KKZ, s. 67-68.

⁹⁴ O. Konstanty, Władysław Jaroń (1873-1952), do galicyjskiej prowincji kapucynów wstąpił 1890, kapł. 1896. Spowiednik, wikary konwentów, prefekt kleryków, gwardian, definitór, komisarz prowincjalny. Pisarz ascetyczny i rubrycysta. Bardzo popularny rekolekcjonista i misjonarz ludowy. – SPK I, s. 1518-1521.

⁹⁵ AKZ sygn. 6, *Księga rozporządzeń*, k. 15v. – KKZ, s. 75.

⁹⁶ AP sygn. 5, Rozporządzenia Konsystorza Lwowskiego. 1782-1937. Nominacja Konsystorza Metropolitalnego obrz. łac. we Lwowie na stanowisko katechety dla o. A. Latawca (Lwów, 8 IX 1913), k. 343. – KKZ, s. 68.

⁹⁷ KKZ, s. 76.

⁹⁸ Tamże.

10 VII 1914

Rozpoczęcie remontu kaplicy pełniącej rolę świątyni parafialnej⁹⁹.

13-15 VII 1914

Wizytacja kanoniczna klasztoru, którą przeprowadził komisarz, o. Konstanty Jaroń¹⁰⁰.

31 VIII 1914

O. Anioł Madejewski w obawie przed represjami ze strony Rosjan za swą działalność patriotyczną opuścił Zamarstynów i wyjechał do Wiednia, gdzie opiekował się m.in. polską emigracją lwowską. Powrócił 6 VIII 1915¹⁰¹.

3 IX 1914

Wojska rosyjskie wkroczyły do Lwowa i Zamarstynowa¹⁰².

I poł. IV 1915

Komisarz, o. Konstanty Jaroń, dokonał corocznej wizytacji domu zakonnego¹⁰³.

22 VI 1915

Opuszczenie Lwowa i okolicy przez armię rosyjską, wypartą przez wojska austriackie¹⁰⁴.

VII 1915

Epidemia cholery w Zamarstynowie i okolicy. W kaplicy ekspozytury prowadzono codzienne modlitwy z wystawieniem Najśw. Sakramentu i nabożeństwo różańcowe o ustanie epidemii¹⁰⁵.

⁹⁹ KKZ, s. 81.

¹⁰⁰ AKZ sygn. 6, *Księga...*, k. 17v. – KKZ, s. 79.

¹⁰¹ KKZ, s. 102. – J. Marecki, *Dzieje krakowskiej prowincji kapucynów w okresie II wojny światowej (1939-1945)* (Mps w posiadaniu AP), Kraków 1992, s. 113.

¹⁰² KKZ, s. 93.

¹⁰³ *Tamże*, s. 102.

¹⁰⁴ *Tamże*, s. 100.

¹⁰⁵ KKZ, s. 104.

6 VIII 1915

Wraz ze lwowianami, którzy opuścili miasto w obawie przed Rosjanami, powrócił z Wiednia – po roku – do klasztoru zamarystynowskiego o. Anioł Madejewski¹⁰⁶.

24 VIII 1916

Wizytacja kanoniczna klasztoru, przeprowadzona przez komisarza, o. Konstantego Jaronia¹⁰⁷.

11 IV 1918

Coroczna wizytacja kanoniczna przeprowadzona przez komisarza, o. Konstantego Jaronia¹⁰⁸.

29 VI 1918

Uroczyste obchody w parafii zamarystynowskiej setnej rocznicy śmierci gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, zorganizowane przy współudziale środowisk niepodległościowych¹⁰⁹.

29 X 1918

Administratorem parafii i przełożonym klasztoru został mianowany o. Czesław Szuber¹¹⁰ w miejsce o. Alfonsa Wieczorka¹¹¹.

1-22 XI 1918

Walki z nacjonalistami ukraińskimi na terenie Zamarstynowa i w okolicy. Oddział samoobrony złożony z mieszkańców Zamarstynowa bronił skutecznie terenu gminy (tzw. odcinka Kłaparów – Zamarstynów) przed bojówkami nacjonalistów ukraińskich¹¹².

¹⁰⁶ J. Marecki, *Dzieje...*, s. 113.

¹⁰⁷ KKZ sygn. 6, *Księga...*, k. 18. – KKZ, s. 123.

¹⁰⁸ KKZ, s. 139.

¹⁰⁹ KKZ, s. 143.

¹¹⁰ O. Czesław, Jan Szuber (1880-1951), do zakonu wstąpił w 1896, kapł. 1903. Dyrektor kleryków, opiekun II Zakonu, kaznodzieja i rekolekcjonista, wikary, gwardian, definitor i czterokrotny przełożony komisariatu. Ze względu na zasługi często nazywany *pater provinciae*. – SPK II, s. 33-336.

¹¹¹ KKZ, s. 147.

¹¹² Tamże, s. 147-148; *Semper fidelis. Obrona Lwowa w obrazach współczesnych*. Lwów 1930, s. 181.

12 [14?] XI 1918

Rusini zamordowali 12 mieszkańców Zamarstynowa. Podczas napadu uszkodzono kaplicę, wybito szyby i zniszczono figurę Najśw. Serca Pana Jezusa ¹¹³.

I/II 1919

Przy klasztorze kapucynów zorganizowano Książecko-Biskupi Komitet ¹¹⁴, który zajmował się m.in. rozdzielaniem żywności przesyłanej z Wielkopolski ¹¹⁵.

22 XI 1918-29 IV 1919

Oblężenie Lwowa (i Zamarstynowa) przez bojówki Rusinów ¹¹⁶.

V 1919

Odwiedzili kapucynów i zwiedzili kaplicę oraz ich klasztor abp Józef Bilczewski i sufragan bp Bolesław Twardowski ¹¹⁷, ofiarując tysiąc koron na utrzymanie zakonników ¹¹⁸.

9 VIII 1919

Kanoniczna wizytacja konwentu, którą przeprowadził komisarz, o. Konstanty Jaroń ¹¹⁹.

VII/VIII 1920

W klasztorze zatrzymał się, uciekając przed Rosjanami, o. Marcei Surman ¹²⁰, gwardian z Kutkorza, udający się z inwentarzem klasztornym do Sędziszowa ¹²¹.

¹¹³ KKZ, s. 147.

¹¹⁴ Właściwie: Krakowski Biskupi Komitet Pomocy dla Dotkniętych Klęską Wojny, założony w V 1915, pracował do końca wojny, rozszerzając swą działalność na wszystkie ziemie polskie. – D. Olszewski, *Polska chrześcijańska. Zarys dziejów (966-1984)*. Kielce 1985, s. 49-50; R. Bender, *I wojna światowa i Polska niepodległa*. W: *Chrześcijaństwo w Polsce. Zarys przemian 966-1945*. Pod. red. J. Kłoczowskiego. Lublin 1981, s. 274.

¹¹⁵ KKZ, s. 149.

¹¹⁶ Tamże, s. 150.

¹¹⁷ Bolesław Twardowski (1864-1944), kapł. 1866, studiował we Lwowie i Rzymie. Katecheta, prefekt w seminarium, kanclerz kurii metropolitalnej, rektor seminarium. Od 1919 sufragan lwowski, a od 1923 metropolita. – P. Nitecki, *Biskupi...*, s. 212.

¹¹⁸ KKZ, s. 151.

¹¹⁹ Tamże.

¹²⁰ O. Marcei, Wojciech Surman (1892-1933), do zakonu wstąpił w 1906, kapł. 1914. Aktywny działacz społeczny i charytatywny, współpracownik Książecko-Biskupiego Komitetu, kapelan szpitali wojskowych. W 1928 inkardynowany do diecezji chełmińskiej. – SPK II s. 324-325.

¹²¹ KKZ, s. 152.

8 XII 1920

Kanoniczna erekcja III Zakonu Św. Franciszka w parafii zamarstynowskiej¹²².

II poł. XII 1920

Definitor generalny, o. Eligiusz¹²³, podczas wizytacji komisariatu wezwał do Sędziszowa przełożonego i administratora, o. Czesława Szubera, w celu omówienia problemów klasztoru zamarstynowskiego¹²⁴.

7 IV 1921

Gwardianem i administratorem parafii został mianowany o. Tadeusz Kraus¹²⁵ na miejsce o. Czesława Szubera¹²⁶.

29 VI 1921

Uroczystość 700-lecia założenia III Zakonu św. Franciszka. Podczas głównych lwowskich uroczystości odbywających się w klasztorze bernardynów kazania głosili o. Honorat Jedliński¹²⁷ i o. Czesław Szuber¹²⁸.

29 IX 1921

Podczas uroczystości poświęcenia Mauzoleum pomordowanych przez Ukraińców Polaków kazanie głosił o. Marceli Surman¹²⁹.

4 X 1921

Erekcja parafii pw. św. Franciszka z Asyżu w miejsce samodzielnej ekspozytury; przekazanie gruntu i majątku kapucynom¹³⁰.

¹²² AKZ brak sygn. Kronika II Zakonu przy kościele OO. Kapucynów w Zamarstynowie, k. 9.

¹²³ O. Eligiusz (z Fenne), definitor generalny w latach 1920-1932. – LC 323.

¹²⁴ KKZ, s. 152.

¹²⁵ O. Tadeusz, Antoni Stanisław Kraus (1890-1977), do zakonu wstąpił w 1910, kapł. 1916. Kaznodzieja, katecheta, gwardian, spowiednik, misjonarz w Estonii (1933-1966) i tłumacz na j. estoński. – SPK I, s. 623-524.

¹²⁶ ACC (Sędziszów, 7 IV 1921), s. 167. – KPK, s. 10 – KKZ, s. 152.

¹²⁷ O. Honorat, Franciszek Wiktor Jedliński (1869-1952), do galicyjskiej prowincji kapucynów wstąpił w 1891, kapł. 1895. Kaznodzieja, wikary i gwardian, rekolekcjonista, misjonarz w Brazylii (1901-1906), działacz polonijny, założyciel wielu szkół polonijnych w Brazylii, legionista, działacz charytatywny, obrońca Polaków w czasie mordów UPA. – SPK I, s. 529-530.

¹²⁸ KZK, s. 153.

¹²⁹ Tamże, s. 153.

¹³⁰ AZ, List Konsystorza Metropolitalnego obrz. łac. w Lwowie do komisarza o. C. Szubera (Lwów, 3 X 1921), k. 49; List Konstystorza Metropolitalnego obrz. łac. we Lwowie

26 II 1922

Uroczystość poświęcenia sztandaru III Zakonu św. Franciszka, istniejącego przy parafii prowadzonej przez kapucynów. Aktu poświęcenia dokonał o. Marceli Surman¹³¹.

20 IV 1922

Wizytacja kanoniczna domu zakonnego, którą przeprowadził komisarz, o. Czesław Szuber¹³².

2 VII 1922

Sufragan lwowski, Bolesław Twardowski, po odprawieniu Mszy św. poświęcił w obecności prowincjała o. Czesława Szubera ochronkę zamarsztynowską im. Michała Sklepińskiego¹³³ i 400 parafianom udzielił sakramentu bierzmowania¹³⁴.

1 IX 1922

O. Antoni Latawiec rozpoczął katechizację w szkole powszechnej¹³⁵.

5 IX 1922

Katechetą w szkole powszechnej został mianowany o. Honorat Jedliński¹³⁶.

12 I 1923

Na miejsce przeniesionego do Sędziszowa o. Honorata Jedlińskiego przybył o. Gabriel Banaś¹³⁷, który został mianowany wikarym parafii¹³⁸.

do Urzędu Parafialnego w Zamarstynowie (Lwów, 3 X 1921), k. 50; Dekret erekcji kanonicznej nowej parafii obrz. łac. w Zamarstynowie k. Lwowa (Lwów, 4 X 1921), k. 51-52; List o. T. Krausa do kom. o. C. Szubera (Lwów, 10 X 1921), k. 54.

¹³¹ KKZ, s. 154.

¹³² AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 28v.

¹³³ Michał Sklepiński (+ II/III 1920), naczelnik Gminy Zamarstynów, działacz społeczny. Zabiegał o osiedlenie się kapucynów w Zamarstynowie, oddany kapucynom. Jego imieniem nazwano jedną z ulic biegnącą obok konwentu kapucynów. – Archiwum Parafii św. Franciszka w Zamarstynowie – OO. Kapucyni (depozyt w AP), [bez sygn.], Liber firmorum. 1920, k. nrb 10. – Relacja ustna o. R. Szczałby (Kraków, 25 IV 1966).

¹³⁴ KKZ, s. 154-155.

¹³⁵ Tamże, s. 155.

¹³⁶ AZ, List Kurii Metropolitalnej obrz. łac. we Lwowie do komisarza, o. C. Szubera (Lwów, 5 IX 1922), k. 55.

¹³⁷ O. Gabriel, Jan Banaś (1890-1953), do zakonu wstąpił w 1908, kapł. 1914. Studiował filozofię w Innsbrucku, gdzie uzyskał doktorat. Misjonarz ludowy, katecheta, wikary i guardian. Podczas wojny, na Wołyniu bronił ludności polskiej przed bandami UPA. – SPK I s. 265-266.

¹³⁸ ACC (Sędziszów, 10 I 1923), s. 171. – KKZ, s. 155.

30 I-3 II 1923

Wizytacja klasztoru, której dokonał komisarz, o. Czesław Szuber¹³⁹.

I 1923

Dokonano zakupu kamienia na budowę świątyni parafialnej¹⁴⁰.

18-23 III 1923

O. Gabriel Banaś przeprowadził rekolekcje dla dorosłych¹⁴¹.

IV 1923

Remont kaplicy pełniącej rolę świątyni parafialnej¹⁴².

6 V 1923

Msza św. z okolicznościowym kazaniem komisarza, o. Czesława Szubera, i procesja z okazji rocznicy Konstytucji 3 Maja¹⁴³.

30-31 V 1923

Wizytacja kanoniczna przeprowadzona przez komisarza, o. Czesława Szubera¹⁴⁴.

I 1924

Nominacja o. Gabriela Banasia na stanowisko katechety w Zamarstynowie¹⁴⁵.

4-9 III 1924

Rekolekcje dla dorosłych prowadził o. Konstanty Jaroń¹⁴⁶.

26-28 III

O. Gabriel Banaś przeprowadził rekolekcje dla dzieci ze szkół parafii zamarstynowskiej¹⁴⁷.

¹³⁹ KKZ, s. 156.

¹⁴⁰ Tamże.

¹⁴¹ Tamże.

¹⁴² Tamże.

¹⁴³ Tamże, s. 157.

¹⁴⁴ Tamże.

¹⁴⁵ Tamże.

¹⁴⁶ Tamże, s. 158.

¹⁴⁷ Tamże.

19 VI 1924

Utworzenie komitetu budowy kościoła parafialnego w Zamarstynowie z komisarzem gminy Marcinem Wojnarowiczem¹⁴⁸ jako prezesem¹⁴⁹.

29 VII 1924

Dokonano zmiany na stanowisku przełożonego klasztoru i proboszcza. Przybył o. Aleksander Chmura¹⁵⁰, który zastąpił o. Krauza¹⁵¹.

X 1924

Wizytator apostolski, bp Władysław Krynicki¹⁵², dokonał wizytacji klasztoru zamarstynowskiego¹⁵³.

7 XII 1924

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udzieliło zgody br. Szymonowi Nachyle¹⁵⁴ i br. Makaremu Bieleckiemu¹⁵⁵ na kwestowanie na budowę kościoła w Zamarstynowie¹⁵⁶.

¹⁴⁸ Marcin Wojnarowicz (+ ok. 1950), naczelnik gminy Zamarstynów, pracownik TWS [?]. Wydatnie przyczynił się do wzniesienia kościoła i klasztoru, zaprzyjaźniony z kapucynami. Po 1945 osiadł wraz z rodziną w Bytomiu. – Relacja ustna o. R. Szczałby (Kraków, 25 IV 1996).

¹⁴⁹ AZ, List o. T. Krausa do komisarza o. C. Szubera (Zamarstynów, 21 VI 1921), k. 56-57v. – KKZ, s. 160.

¹⁵⁰ O. Aleksander, Stanisław Chmura (1880-1939), do zakonu wstąpił w 1897, kapł. 1903. Duszpasterz, proboszcz i gwardian, społecznik. Zamordowany przez sowietów w Lesienicach k. Lwowa (IX 1939). – SPK I, s. 321-322.

¹⁵¹ ACC (Kraków, 29 VIII 1924), s. 174. – KPK, s. 18. – KKZ, s. 160.

¹⁵² Bp Władysław Krynicki (1861-1928), duszpasterz, proboszcz i rektor seminarium wrocławskiego, wizytator klasztorów. Od 1918 sufragan kujawsko-kaliski, do 1927 ordynariusz wrocławski. – P. Nitecki, *Biskupi...*, s. 115.

¹⁵³ KPK, s. 15.

¹⁵⁴ Br. Szymon, Józef Nachyła (1888-1960), do zakonu wstąpił w 1923, a cztery lata później złożył śluby wieczyste. Kwestarz i furtian, wzorowy i pobożny. – SPK II, s. 93.

¹⁵⁵ Br. Makary, Szczepan Bielecki (ur. 1881), do komisariatu galicyjskiego kapucynów wstąpił w 1919, śluby wieczyste złożył w 1923. Po dwóch latach opuścił zakon. – SPK I, s. 290.

¹⁵⁶ AZ, Zaświadczenie Ministra Spraw Wewnętrznych BP 9683/24 (Warszawa, 7 XII 1924), k. 58; – AP sygn. 35, Akta personalne br. Makarego Bieleckiego, k. 195. – AKZ sygn. 1, Książka inwentarska br. Kaspra Czyrka, s.nlb.

XII 1924

Zakupiono i zwieziono pod przyszły kościół kamienie i piasek. Dużą pomoc w pracach transportowych okazało wojsko ¹⁵⁷.

28 XII 1924

Rozpoczęto na ulicach Lwowa systematyczną zbiórkę pieniędzy na budowę kościoła w Zamarstynowie, czym zajmowało się 60 tercjarzy i członków róż różańcowych ¹⁵⁸.

31 XII 1924

Komitet Budowy Kościoła w Zamarstynowie urządził w budynku gminnym „wieczór sylwestrowy”, z którego dochód przeznaczono na budowę kościoła ¹⁵⁹.

6 I 1925

Dzieci i młodzież zamarstynowska odegrały „Jasełka”, z których dochód przeznaczono na budowę kościoła parafialnego ¹⁶⁰.

26 I 1925

Założenie dwóch ksiąg kwestarskich na budowę kościoła zamarstynowskiego i rozpoczęcie kwesty przez br. Makarego Bieleckiego w Krośnie i br. Szymona Nachylę w Sędziszowie ¹⁶¹.

1 II 1925

Uroczyste obchody rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego, urządzone wspólnie przez kapucynów i Towarzystwo Szkół Ludowych ¹⁶².

8 II 1925

Przedstawienie szkolne w Hołosku Wielkim, z którego dochód młodzież przeznaczyła na budowę kościoła parafialnego ¹⁶³.

¹⁵⁷ KKZ, s. 162-163.

¹⁵⁸ Tamże, s. 163.

¹⁵⁹ Tamże.

¹⁶⁰ Tamże, s. 164.

¹⁶¹ Tamże.

¹⁶² Tamże.

¹⁶³ Tamże.

19 II 1925

W obecności komisarza, o. Czesława Szubera, arch. Jana Sas-Zubrzyckiego¹⁶⁴ i kierownika budowy Franciszka Kwiecieńskiego¹⁶⁵ wyznaczono teren pod budowę kościoła¹⁶⁶.

26-28 III 1925

O. Gabriel Banaś przeprowadził rekolekcje wielkopostne dla dzieci¹⁶⁷.

29 III-6 IV 1925

O. Feliks, bernardyn¹⁶⁸, przeprowadził rekolekcje dla parafian¹⁶⁹.

7 IV 1925

Na placu budowy, na fundamentach kościoła w miejscu wielkiego ołtarza ustawiono i poświęcono krzyż¹⁷⁰.

15 IV 1925

Rozpoczęcie prac przy wznoszeniu ścian świątyni klasztoru kapucynów¹⁷¹.

3 V 1925

Msza św. połowa i procesja z okazji patrona strażaków, św. Floriana¹⁷².

¹⁶⁴ Jan Karol Sas-Zubrzycki (ur. 1860), architekt, długoletni inspektor budownictwa w Krakowie, inżynier cywilny architektury i budownictwa lądowego we Lwowie, profesor Politechniki Lwowskiej, autor licznych projektów zabudowy Lwowa, projektant i architekt kościołów. – S. Łoza, *Czy wiesz kto to jest?* Warszawa 1938, s. 850.

¹⁶⁵ Franciszek Kwiecieński (+ przed 1939), mistrz budowlany, zam. we Lwowie. Relacja ustna o. R. Szczałby (Kraków 25 IV 1966).

¹⁶⁶ KKZ, s. 165.

¹⁶⁷ Tamże.

¹⁶⁸ O. Feliks Dwornicki OFM (1877-1975), do Zakonu Braci Mniejszych Prowincji oo. Bernardynów wstąpił 14 XI 1896 r., kapł. 1903. rekolekcjonista, redaktor, autor modlitewników. – K. Grudziński OFM, *Dwornicki F. W: Słownik polskich pisarzy franciszkańskich*. Warszawa 1981, s. 118, 119. – APBK. Rkp. RGP-k-30, k. 67.

¹⁶⁹ KKZ, s. 165.

¹⁷⁰ Tamże, s. 166.

¹⁷¹ AGO sygn. G. 49, sec. 2, Sprawozdanie komisarza o. Mariana Najdeckiego do zarządu gen. zakonu (Kraków, 4 XII 1928), k.nlb. 62. – KPK, s. 18-19. – KKZ, s. 166.

¹⁷² KKZ, s. 167.

1 VI 1925

Zbiórki pieniężne w całym Lwowie na budowę kościoła parafialnego we Lwowie¹⁷³.

3-6 VII 1925

Wizytacja klasztoru kapucynów¹⁷⁴ przez wizytatora generalnego o. Gondulfa Fermota¹⁷⁵.

19 VII 1925

Poświęcenie kamienia węgielnego, fundamentu pod ołtarz i murów kościoła przez ks. inf. Wincentego Czajkowskiego¹⁷⁶ przy bardzo licznym udziale wiernych¹⁷⁷. Obecny był m.in. wojewoda, Paweł Garapich¹⁷⁸.

12 IX 1925

Pozwolenie Zarządu Generalnego Zakonu na budowę kościoła według przedłożonych planów¹⁷⁹.

31 X 1925

Kwesta uliczna we Lwowie na budowę kościoła w Zamarstynowie¹⁸⁰.

¹⁷³ KKZ, s. 167.

¹⁷⁴ KPK, s. 18. – AKZ sygn. 6, *Księga...*, k. 37. – KKZ, s. 168.

¹⁷⁵ O. Gondulf (Cyryl), Edward Fermont (1888-1963), Holender, do zakonu wstąpił w 1906, kapł. 1913. Bibliista, wykładowca i profesor Pisma św. na KUL, dziekan Wydziału Teologicznego (1945-49), przełożony kom. warszawskiego kapucynów, definitor generalny (1926-32), wizytator generalny obrz. bizantyjsko-słowiańskiego w Polsce od 1931. – SPK I, s. 411-412.

¹⁷⁶ Ks. infułat Wincenty Czajkowski (ur. 1862), kapł. 1884. Dziekan lwowski, prałat domowy Jego Świątobliwości, oficjał sądu metropolitalnego i egzaminator prosynodalny, wizytator szkół. – *Schematyzm Kościoła Rzymsko-Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej*. Kraków 1925, s. 154-155.

¹⁷⁷ KKZ, s. 169.

¹⁷⁸ Paweł Garapich (ur. 1882), prawnik, starosta w Tarnopolu, następnie wojewoda lwowski. Pełnił różne funkcje społeczne, m.in. kurator Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Snopkowie, prezes Towarzystwa Rozwoju Ziem Wschodnich. – S. Łoza, *Czy wiesz...*, s. 193.

¹⁷⁹ ACC (Sędziszów, 20 VIII 1925), s. 176. – AZ, Prośba zarządu kom. skierowana do generała zakonu o aprobatę planów kościoła (Kraków, 28 VIII 1925), k. 58. – List sekretarza o. Agataniola do komisarza, o. C. Szubera (Rzym, 12 IX 1925), k. 60.

¹⁸⁰ KKZ, s. 170.

17 XI 1925

O. Kosma Lenczowski¹⁸¹ mianowany wikarym parafii w Zamarstynowie¹⁸².

19 XI 1925

Oddanie przez gminę parceli przeznaczonej pod kościół i klasztor na własność kapucynom¹⁸³.

10 I 1926

O. Aleksander Chmura poświęcił Dom Ludowy w Hołosku Wielkim¹⁸⁴.

I-II 1926

Prowadzono prace przy zwózce cegły, piasku i drewna na budowę kościoła, którego mury do grudnia 1925 roku wzniesiono do wysokości okien¹⁸⁵.

20 II 1926

Pozwolenie Kongregacji ds. Zakonów na prowadzenie w Zamarstynowie duszpasterstwa parafialnego, określanego jako „pleno iure regularis”¹⁸⁶.

20-25 III 1926

Rekolekcje parafialne przeprowadził o. Kosma Lenczowski¹⁸⁷.

25 III 1926

Uliczna kwesta na budowę kościoła parafialnego w Zamarstynowie, przeprowadzona przez tercjarzy i członków róż różańcowych¹⁸⁸.

¹⁸¹ O. Kosma, Karol Lenczowski (1881-1959), do zakonu wstąpił w 1898, kapł. 1905. Kapelan legionowy, spowiednik, działacz społeczny i charytatywny. – SPK I, s. 673-675.

¹⁸² ACC (Rozwadów, 3 XII 1925), s. 176. – AZ, Nominacja wikariuszowska Kurii Metropolitalnej we Lwowie dla o. K. Lenczowskiego (Lwów, 17 XI 1925), k. 63.

¹⁸³ KKZ, s. 171.

¹⁸⁴ Tamże, s. 172.

¹⁸⁵ ACC (Kraków, 3 XII 1925), k. 177. – KKZ, s. 172.

¹⁸⁶ AZ, List Kongregacji ds. Zakonów do generała Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów. o. J. Bussolari (Rzym, 26 II 1926), k. 64-65; *Paroeciae Ordini concreditae*. „Analecta Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum”. T. 43 (1927), s. 47.

¹⁸⁷ KKZ, s. 172.

¹⁸⁸ AGO sygn. G. 49, sec. teczka „Conventus loci Zamarstynów” (Zbiór korespondencji pomiędzy zarządem generalnym a Kurią kom. krakowskiego kapucynów, 21 XII 1925-24 V 1927), k.nlb. 22-48. – Rkp. AH 12, Dokumenty z 11 kongregacji zarządu generalnego

29 VI 1926

Pieniężna zbiórka uliczna na budowę kościoła, prowadzona przez 50 parafian. Zebrano 800 zł. W następnych miesiącach prowadzono podobne kwesty uliczne¹⁸⁹.

1-3 X 1926

Wizytacja kanoniczna klasztoru przez komisarza, o. Czesława Szubera¹⁹⁰.

25 X 1926

Dekretem Kurii Metropolitalnej (na podst. pozwolenia Stolicy Apostolskiej) konwent kapucynów został prawnie połączony z parafią¹⁹¹.

8 (17) XI 1926

W miejsce kwestarza br. Kaspra Cyrka¹⁹² został wyznaczony br. Łazarz Bogacz¹⁹³ dla zbierania ofiar na budowę kościoła¹⁹⁴.

21 XI 1926

Udekorowanie Krzyżem Walecznych reduty zamarystynowskiej. Uroczysta Msza św. w murach budującego się kościoła, którą odprawił komisarz, o. Czesław Szuber. Obecni byli m.in. gen. Władysław Sikorski i wojewoda Paweł Garapich. Prawne przejęcie przez kapucynów parafii i gruntu, na którym wybudowano budynki klasztorne i parafialne¹⁹⁵.

Zakonu Kapucynów (Rzym, 30 VI 1926), s. 199. – Dokumenty z 83 Kongregacji..., (Rzym, 27 V 1927), s. 239. – AP Rkp. 16, Księga kasowa Prowincji, 1921-1932, s. 8, 14, 72 79-80, 82-86, 91, 93-97, 105-106, 108, 110, 112, 114-119, 125, 129, 130-131, 134. – KKZ, s. 172.

¹⁸⁹ KKZ, s. 174.

¹⁹⁰ Tamże, s. 175.

¹⁹¹ AKZ [bez sygn.], List Kurii Metropolitalnej obrz. łac. we Lwowie do komisarza, o. C. Szubera (Lwów, 25 X 1926).-KKZ, s. 176.

¹⁹² Br. Kasper Cyrek (1901-1980), do zakonu wstąpił w 1924, śluby wieczyste złożył w 1929. Kwestarz, zakrystian, furtian. Uczynny i pobożny. – J. Marecki, *Kapucyni komisariatu krakowskiego*. (Mps w posiadaniu AP), Kraków, s. 20.

¹⁹³ Br. Łazarz, Paweł Bogacz (1883-1960), do zakonu wstąpił w 1906, śluby wieczyste złożył w 1914. W latach 1914-18 w armii austriackiej. Organista, ogrodnik, kucharz i kwestarz. – SPK I, s. 294-295.

¹⁹⁴ ACC (Kraków, 28 XII 1926), s. 180. – ACP (Kraków, 11 VIII 1927), k. 4.

¹⁹⁵ KKZ, s. 176-177. – *Semper fidelis...*, s. 181.

6 III 1927

Pieniężna kwesta uliczna na budowę kościoła parafialnego, podczas której zebrano 1300 zł. Podobnie jak w poprzednich latach, zbiórki uliczne prowadzono na terenie Lwowa w każdym miesiącu¹⁹⁶.

28-30 III 1927

Rekolekcje dla dzieci z parafii zamarstynowskiej przeprowadził o. Kosma¹⁹⁷.

3 IV-10 IV 1927

Ks. dr Teofil Długosz¹⁹⁸ przeprowadził parafialne rekolekcje dla dorosłych¹⁹⁹.

29 IV 1927

Aprobata Zarządu Generalnego Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów i potwierdzenie planów dla wnoszonego konwentu w Zamarstynowie²⁰⁰.

1-3 V 1927

Wizytacja kanoniczna konwentu kapucynów przez komisarza, o. Czesława Szubera²⁰¹.

1 VI 1927

Kongregacja ds. Zakonów na prośbę komisarza, o. Czesława Szubera, udzieliła pozwolenia na zaciągnięcie pożyczki celem ukończenia budowy konwentu²⁰².

11 VIII 1927

Zarząd komisariatu przeznaczył do konwentu lwowskiego br. Grzegorza Fereta²⁰³, zajmującego się ogrodnictwem²⁰⁴.

¹⁹⁶ Tamże, s. 173, 187-188, 189, 199, 203, 206, 207, 208, 209, 212.

¹⁹⁷ Tamże, s. 180.

¹⁹⁸ Ks. Teofil Długosz (ur. 1887), kapł. 1912, dr teologii, katecheta szkolny i kapelan siostr benedyktynek. Po II wojnie światowej zamieszkał w klasztorze karmelitów trzewickich w Krakowie. – *Schematyzm...*, s. 173.

¹⁹⁹ KKZ, s. 180.

²⁰⁰ AGO sygn. AH 12, Uchwały 76 Kongregacji zarządu generalnego Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów, 29 IV 1927, s. 235; Tamże, Uchwały 82 Kongregacji..., 20 V 1927, s. 237.

²⁰¹ AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 34. – KKZ, s. 181.

²⁰² AZ, List kom., o. C. Szubera, do generała zakonu o. M. Pindea Capo (Kraków, 10 IV 1927), ks. 86; Tamże, Kongregacja ds. Zakonów nr 3593 (Rzym, 1 VI 1927), k. 89.

²⁰³ Br. Grzegorz, Mikołaj Feret (1886-1974), do zakonu wstąpił w 1906, śluby wieczyste złożył w 1921. Ogrodnik, szafarz, zakrystian. SPK I, s. 411.

²⁰⁴ ACP (Kraków, 11 VIII 1927), k. 4.

I 1928

Do Stanów Zjednoczonych na okres 19 miesięcy wyjechał o. Czesław Szuber, by zbierać ofiary na dokończenie budowy kościoła zamarstynowskiego²⁰⁵.

18 VIII 1928

Po rocznym pobycie br. Grzegorz Feret został odwołany z Zamarstynowa²⁰⁶.

27 VI 1929

Do wspólnoty konwentu zamarstynowskiego został przeznaczony br. Izydor Pułka²⁰⁷; objął obowiązki zakrystiana²⁰⁸.

10 VIII 1929

O. Józef Borowy²⁰⁹ został mianowany katechetą szkoły powszechnej w Zamarstynowie w miejsce o. Antoniego Latawca. Obowiązek ten wypełniał o. Borowy do 1946 roku²¹⁰.

jesień 1929

Kapucyni zamieszkali w nowo wybudowanym klasztorze²¹¹.

X 1929

Umieszczono na frontonie kościoła kamienną figurę św. Franciszka, dłuta lwowskiego kamieniarza, Ludwika Olszewskiego²¹².

²⁰⁵ ACP (Kraków, 18 VIII 1928), k. 5v. – ACP (Kraków, 30 XIII 1929), k. 9v. – KPK, s. 27-28.

²⁰⁶ ACP (Kraków, 18 VIII 1928), k. 8v.

²⁰⁷ Br. Izydor Pułka (ur. 1907), do zakonu wstąpił w 1927, śluby wieczyste złożył w 1932. Zajmował się różnymi obowiązkami zakonnymi, m.in. pracował w krakowskiej drukarni klasztornej „Pokój i Dobro”. Zakon opuścił w 1943. J. Marecki, *Kapucyni...*, s. 101.

²⁰⁸ ACP (Kraków, 27 VI 1929), k. 8v.

²⁰⁹ O. Józef, Stanisław Borowy (1904-1977), do zakonu wstąpił w 1922, kapł. 1928. Katecheta, proboszcz i gwardian. SPK I, s. 301.

²¹⁰ ACP (Kraków 28 VI 1929), k. 9. – AP sygn 5, Rozporządzenie konsystorskie. Nominacja Kurii Metropolitalnej obrz. łac. we Lwowie dla o. J. Borowego na stanowisko katechety (Lwów, 10 VIII 1929), k. 347b.

²¹¹ KPK, s. 33.

²¹² Tamże, s. 209.

28 IV 1930

Komisarz, o. Marian Najdecki²¹³, przeprowadził wizytację kanoniczną klasztoru²¹⁴.

9 VI 1930

Abp Bolesław Twardowski dokonał konsekracji trzech dzwonów (o imionach Aleksander, Czesław, Józef), zakupionych z ofiar parafian²¹⁵.

2 VII 1930

W miejsce o. Aleksandra Chmury proboszczem parafii został mianowany o. Kosma Lenczowski. Równocześnie do konwentu zamarstynowskiego wyznaczono jako kucharza br. Witalisa Surmana²¹⁶, (którego zastąpił br. Łazarz Bogacz), br. Kaspra Cyrka – furtiana i br. Izydora Pułkę – krawca²¹⁷.

23 VII 1930

O. Aleksander Chmura ponownie mianowany proboszczem parafii²¹⁸.

5 X 1930

Abp Bolesław Twardowski dokonał konsekracji ołtarza głównego i świątyni parafialnej²¹⁹.

²¹³ O. Marian, Bronisław Najdecki (1876-1951), do zakonu wstąpił w 1891, kapł. 1898. Magister nowicjatu, definitor, komisarz prowincji, prefekt kleryków, dyrektor III Zakonu, spowiednik. Asceta i społecznik. SPK II, s. 93-95.

²¹⁴ AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 54v.

²¹⁵ Tamże, s. 211-212.

²¹⁶ Br. Witalis, Antoni Surma (1864-1936), do zakonu wstąpił w 1887, śluby wieczyste złożył w 1892. Całe życie zakonne pracował jako kucharz. – SPK II, s. 324.

²¹⁷ ACP (Kraków, 2 VII 1930), k. 13; Tamże (Kraków, 29 XII 1930), k. 13v. – KKZ, s. 213.

²¹⁸ ACP (Kraków, 29 XII 1930), k. 14. – KKZ, s. 213.

²¹⁹ ACP (29 XII 1930), k. 14. – KPK, s. 33-34. – AZ, Zestawienie kosztów robocizny przy budowie kościoła OO. Kapucynów na Zamarstynowie we Lwowie, k. 116. – KKZ, s. 215; *Lwów zbudował nowy kościół. Uroczystość konsekracji kościoła na Zamarstynowie. „Lwowski Kurjer Poranny”* 8 X 1930, s. 3; *Konsekracja kościoła w Zamarstynowie. „Wiek Nowy”* nr 8791 z dn. 8 X 1930 s. 8; *Dzień triumfu cichej pracy. „Lwowskie Wiadomości Parafialne”*. R. 3 (1930), nr 41, s. 1-3; *Nowy kościół franciszkański. „Rodzina Seraficka”*. R. 22 (1931), s. 50-51; W. Szetelnicki, *Arcybiskup wygnaniec Eugeniusz Baziak metropolita lwowski*. Kraków 1989, s. 94.

28 XII 1930

O. Bronisław Szepelak, bernardyn²²⁰, erygował stacje Drogi Krzyżowej w nowo wybudowanym kościele parafialnym²²¹.

29 XII 1930

Do klasztoru przybył br. Cyprian Ufnal²²², który zastąpił br. Izzydora Pułkę²²³.

29 IV 1931

Komisarz, o. Czesław Szuber, dokonał kanonicznej wizytacji konwentu²²⁴.

1 VI 1931

Gmina Zamarstynów została przyłączona do Lwowa²²⁵.

26 VI 1931

Zarząd Komisariatu Krakowskiego Kapucynów zezwolił na wybudowanie domu parafialnego na gruncie klasztornym z funduszków parafialnych²²⁶.

5 VI 1932

Komisarz, o. Czesław Szuber, poświęcił wielki ołtarz i ambonę, wykonane w warsztacie Jana Wojtowicza²²⁷ w Przemyślanach. W tym samym czasie wyposażono w szafy i kłęczniki zakrystię²²⁸.

²²⁰ O. Bronisław, Andrzej Szepelak (1887-1960), do Zakonu Braci Mniejszych Bernardynów wstąpił w 1906, kapł. 1914. Gwardian, proboszcz, prowincjał, wizytator generalny zakonu w Polsce, kaznodzieja i misjonarz. – K. Grudziński, *Szepelak Bronisław Andrzej*. W: *Słownik polskich pisarzy franciszkańskich*. Red. H.E. Wyczawski. Warszawa 1981, s. 478.

²²¹ KKZ, s. 222.

²²² Br. Cyprian, Aleksander Ufnal (1866-1945), do zakonu wstąpił w 1923 jako członek bezhabitowego Zgromadzenia Sług Maryi, śluby wieczyste złożył w 1927. Szewc, ogrodnik i furtian. SPK II, s. 387.

²²³ ACP (Kraków, 29 XII 1930), k. 14.

²²⁴ AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 34.

²²⁵ Tamże, s. 223.

²²⁶ ACP (Kraków, 25 VI 1931), k. 16. – AZ, List komisarza, o. C. Szubera, do konwentu lwowskiego (Kraków, 26 VI 1931), k. 123. – List przełożonego, o. A. Chmury, do komisarza o. C. Szubera (Lwów, 23 IX 1932), k. 129. – List komisarza, o. C. Szubera, do konwentu lwowskiego (Kraków, 27 IX 1932), k. 130. – AKZ sygn. 8, *Plany Domu Parafialnego*, k. 1-6.

²²⁷ Jan Wojtowicz (+ ok. 1960), artysta rzeźbiarz, właściciel zakładu stolarskiego w Przemyślanach, wykonującego wyposażenie wnętrz kościołów. Po II wojnie światowej osiadł w Tarnowie. Relacja o. R. Szczałby (Kraków, 25 IV 1996).

²²⁸ KKZ, s. 223.

10 VII 1932

Kanoniczna wizytacja klasztoru dokonana przez komisarza, o. Czesława Szubera ²²⁹.

1932

Założenie fundamentów pod Dom Parafialny ²³⁰.

17 IV 1933

Prymicje kapucyna, o. Serafina Kaszuby ²³¹ – pierwszego kapłana z terenu parafii zamarstynowskiej ²³².

15 V 1933

Kanoniczna wizytacja klasztoru przez komisarza, o. Czesława Szubera ²³³.

4 VII 1933

Mianowanie o. Ambrożego Mayera ²³⁴ przełożonym klasztoru ²³⁵.

11 VII 1933

Nominacja przez metropolitę abpa Bolesława Twardowskiego o. Ambrożego Mayera administratorem parafii, a o. Aleksandra Chmury wikarym parafii ²³⁶.

²²⁹ Tamże, s. 224. – AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 34.

²³⁰ KKZ, s. 224.

²³¹ Śl. Boży o. Serafin, Alojzy Kaszuba (1910-1977), do zakonu wstąpił w 1928, kapł. 1933. Wykładowca – polonista w niższym seminarium, kaznodzieja i rekolekcjonista. Od 1940 duszpasterz na Wołyniu, po 1945 dobrowolnie pozostał w ZSRR, by pracować wśród katolików pozbawionych duszpasterzy. Od 1992 r. toczy się jego proces beatyfikacyjny. – SPK I, s. 548-551.

²³² KKZ, s. 229. – J. Marecki, *Kalendarium życia i działalności Sługi Bożego o. Serafina Kaszuby*. W: *Sługa Boży o. Serafin Kaszuba (1910-1977)*, Kraków 1994, s. 81.

²³³ KKZ, s. 224. – AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 34v.

²³⁴ O. Ambrożo, Gustaw Stanisław Mayer (1902-1961), do zakonu wstąpił w 1917, kapł. 1925. Wykładowca i prefekt w niższym seminarium, magister nowicjatu, gwardian, proboszcz, misjonarz ludowy. SPK II, s. 55-57.

²³⁵ AP sygn. 11a, Rozporządzenie prowincjałów (Kraków, 17 VII 1933), k. 326.

²³⁶ AZ, dekret nominacyjny dla o. A. Mayera, L. 6532/33 (Lwów, 11 VII 1933), k. 133. – ACP (4 VII 1933), k. 23v. – KKZ, s. 224.

6 IX 1933

Parafia zamarstynowska uzyskała pozwolenie od Urzędu Nadzoru Budowlanego Magistratu Miasta Lwowa na budowę Domu Parafialnego²³⁷.

1 X 1933

Poświęcenie kamienia węgielnego pod Dom Parafialny²³⁸.

II/IV 1934

Rekolekcje dla parafian prowadził o. dr Ludwik Żołnierczyk²³⁹, kapucyn z Krakowa²⁴⁰.

25 V 1934

Wizytacja kanoniczna klasztoru przez komisarza, o. Czesława Szubera²⁴¹.

16-26 XI 1934

Misje parafialne przeprowadzili o. Anioł Madejewski i o. Honorat Jedliński²⁴².

14 IV 1935

Założenie Akcji Katolickiej w parafii zamarstynowskiej²⁴³.

27 V 1935

Wizytacja kanoniczna klasztoru, dokonana przez komisarza, o. Czesława Szubera²⁴⁴.

²³⁷AKZ sygn. 8, Dom Parafialny (1931-1935), Pozwolenie na budowę Domu Parafialnego (Lwów, 6 IX 1933), k. 1-2.

²³⁸KKZ, s. 197.

²³⁹O. Ludwik, Antoni Żołnierczyk (1896-1960), do prowincji galicyjskiej wstąpił w 1911, kapł. 1919. Studiował w Krakowie, Rzymie i Innsbrucku, dr prawa kanonicznego. Wykładowca, gwardian, proboszcz, rektor seminarium, definito. SPK II, s. 483-484.

²⁴⁰KKZ, s. 226.

²⁴¹AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 34v. – Tamże, sygn. 6, *Księga...*, k. 97. – KKZ, s. 226.

²⁴²AKZ [bez sygn.], Zawiadomienie o misjach parafialnych (ulotka), Lwów 1934.

²⁴³KKZ, s. 226.

²⁴⁴AKZ sygn. 5, *Spis...* k. 34v. – KKZ, s. 227.

6 VI 1935

O. Ambroży Mayer został zwolniony z obowiązków administrowania parafią. W jego miejsce mianowany został o. Aleksander Chmura²⁴⁵.

VII 1935

Prymicje ks. Mariana Maścińskiego²⁴⁶ z kazaniem o. Serafina Kaszuby²⁴⁷.

31 VII 1935

Do wspólnoty zakonnej dołączyli o. Roman Bałut²⁴⁸ i br. Krzysztof Zaborski²⁴⁹ przeniesieni z Kutkorza²⁵⁰.

6-7 VIII 1935

Wizytacja konwentu przez Generała Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów, o. Wigiliusza dalla Zuana²⁵¹, i regionalne spotkanie kapłanów z klastorzów w Olesku, Kutkorzu i Drohobyczu²⁵².

10 XI 1935

Bp Eugeniusz Baziak²⁵³ poświęcił przeznaczony do głównego ołtarza obraz z wyobrażeniem św. Franciszka z Asyżu – patrona kościoła, parafii i para-

²⁴⁵ ACP (20 VI 1935), k. 28-29. – AZ, prośba komisarza, o. C. Szubera, do Kurii Metropolitalnej obrz. łac. we Lwowie o zmianę administratora parafii (Kraków, 2 VI 1935), k. 141. – Dekret nominacyjny na administratora parafii dla o. A. Chmury (Lwów, 6 VI 1935), k. 143. – List komisarza, o. C. Szubera, do o. A. Chmury (Kraków, 21 VII 1935), k. 144. – KKZ, s. 228.

²⁴⁶ Ks. Marian Mościński (ur. 1910), kapł. 1935, po II wojnie światowej w diecezji wrocławskiej. Relacja o. R. Szczałby (Kraków, 26 IV 1996).

²⁴⁷ KKZ, s. 229. •

²⁴⁸ O. Roman, Antoni Bałut (1898-1941), do zakonu wstąpił w 1901, kapł. 1915. Gwardian, proboszcz, działacz społeczny i patriotyczny. Zamordowany przez NKWD. SPK I, s. 264.

²⁴⁹ Br. Krzysztof, Stanisław Zaborski (ur. 1908), do zakonu wstąpił w 1927, śluby wieczyste w 1931. Dekret sekularyzacyjny otrzymał 1939. J. Marecki, *Kapucyni...*, s. 127.

²⁵⁰ KKZ, s. 228.

²⁵¹ O. Wigiliusz dalla Zuana (1880-1960), do zakonu wstąpił w 1896, kapł. 1904. Wykładowca seminarium, przełożony, prowincjał, generał zakonu w latach 1932-1938, w 1941 mianowany bpem Capri (Włochy). – LC, k. 487.

²⁵² AGZ sygn. G. 49, sec. 2, List generała zakonu o. Wigiliusza do komisarza, o. C. Szubera (Rzym, 25 VI 1935), k.nlb. 86. – KPK, s. 47-48. – AKZ sygn. 6, *Księga...*, k. 101. – KKZ, s. 228-229.

²⁵³ Abp Eugeniusz Baziak (1890-1962), kapł. 1912, bp 1933. Wikariusz, kapelan wojskowy, proboszcz i dziekan, rektor seminarium, sufragan a potem metropolita lwowski, od 1951 koadiutor kard. A. S. Sapiehy w Krakowie, administrator apostołski tamże. P. Nitecki, *Bazyle...*, s. 26.

fialnej Akcji Katolickiej, namalowany przez artystę malarza o. Efrema Klawittera ²⁵⁴, kapucyna z Belgii ²⁵⁵.

28 III-5 IV 1936

Rekolecje dla parafian prowadził o. dr Ludwik Żołnierczyk, kapucyn ²⁵⁶.

18-20 IV 1936

Wizytacja kanoniczna konwentu, przeprowadzona przez komisarza, o. Czesława Szubera ²⁵⁷.

11 VI 1936

Bp Bolesław Twardowski poświęcił Dom Parafialny w obecności wojewody lwowskiego Sobańskiego, starosty Eckarta i prezydenta miasta Ostrowskiego. W budynku znalazły się pomieszczenia dla Akcji Katolickiej, bractw parafialnych, biblioteki, sali teatralnej i dla ubogich ²⁵⁸.

12 VII 1936

Mianowanie o. Waleriana Bulca ²⁵⁹ kooperatorem parafii w miejsce o. Kosmy Lenczowskiego ²⁶⁰.

20 VII 1936

O. Władysław Zajac ²⁶¹ został mianowany przełożonym klasztoru i proboszczem w miejsce o. Aleksandra Chmury. O. Czesław Szuber został mianowany wikarym konwentu, a o. Walerian Bulec wikarym parafii ²⁶².

²⁵⁴ O. Efrem, Stanisław Klawitter (1849-1970), do zakonu wstąpił w 1920, kapł. 1925. Alumn prowincji galicyjskiej, potem belgijskiej, a następnie warszawskiej kapucynów. Artysta-malarz, portrecista. SPK I, s. 559-565.

²⁵⁵ ACP (Kraków, 27 XII 1935), k. 32. – KKZ, s. 230. – SPK I, s. 562(bibl. podmiotowa nr 26).

²⁵⁶ KKZ, s. 234.

²⁵⁷ AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 34v. – Tamże, sygn. 6, *Księga...*, k. 108v. – KKZ, s. 234.

²⁵⁸ AGZ sygn. G. 49, sec. 2, *Relatio de statu Cammissariatatus Cracoviensis facta visitatione provinciali 1936 (Cracoviae, 4 Junii 1936)*, nr 207/36, k.nlb. 130. – KKZ, s. 234-235.

²⁵⁹ O. Walerian, Jan Bulec (1900-1993), do zakonu wstąpił w 1926, kapł. 1933, od 1952 w diecezji siedleckiej. Katecheta, wikariusz i proboszcz. J. Marecki, *Kapucyni...*, s. 13.

²⁶⁰ AZ, *Nominacja Kurii Metropolitalnej obrz. łac. we Lwowie dla o. K. Lenczowskiego*, nr 6226 (Lwów, 12 VIII 1936), k. 147.

²⁶¹ O. Władysław, Andrzej Zajac (1889-1966), do zakonu wstąpił w 1909, kapł. 1916. proboszcz, gwardian, działacz społeczny. SPK II, s. 454-545.

²⁶² AZ, *Dekret nominacyjny Kurii Metropolitalnej obrz. łac. we Lwowie dla o. A. Zajaca*, nr 5887 (Lwów, 31 VII 1936), k. 145. – ACP (Kraków, 20 VII 1936), k. 35 v.

VI/VIII 1936

Rozbiórka tymczasowej kaplicy parafialnej, która przez ostatni rok służyła jako kaplica pogrzebowa ²⁶³.

12 IX 1936

O. Walerian Bulec z liczącą 150 osób grupą pielgrzymkową parafian zamarstynowskich udał się do Milatyna ²⁶⁴.

II/III 1937

Rozpoczęcie pracy duszpasterskiej w kaplicy w Zboiskach, należącej do parafii w Malechowie ²⁶⁵.

12 III 1937

Poświęcenie obrazu-św. Piotra pędzla Jadwigi Rymarówny ²⁶⁶, który to obraz umieszczono w zwieńczeniu ołtarza głównego ²⁶⁷.

14-21 III 1937

Rekolekcje dla parafian prowadził o. Bernard Filip ²⁶⁸, katecheta z Kutkorza ²⁶⁹.

19 III 1937

O. Czesław Szuber poświęcił kaplicę w zakładzie Braci Albertynów ²⁷⁰.

– KKZ, s. 235. – AKZ [bez sygn.], A[nna] B[aygerowa], *Na pożegnanie* (wiersz dedykowany o. Chmurze), 2 VIII 1936.

²⁶³ KKZ, s. 238.

²⁶⁴ Tamże.

²⁶⁵ AP sygn. 5, *Rozporządzenia...*, Prośba abpa B. Twardowskiego do komisarza o. G. Rysza (Lwów, 24 II 1937), k. 352.

²⁶⁶ Jadwiga Rymarówna (1911-1995), córka senatora Stanisława Rymara, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Namalowała szereg obrazów o tematyce religijnej. Por. J. Kuś, *Stanisław Rymar (1886-1965)*. Kraków 1986, s. 4.

²⁶⁷ KKZ, s. 239.

²⁶⁸ O. Bernard, Stanisław Filip (1900-1987), do zakonu wstąpił w 1924, kapł. 1932. *Katecheta*, proboszcz, spowiednik i kaznodzieja. SPK I, s. 415-416.

²⁶⁹ KKZ, s. 239.

²⁷⁰ KKZ, s. 239.

17 IV 1937

O. Remigiusz Kranc²⁷¹ mianowany kooperatorem parafii z obowiązkiem prowadzenia duszpasterstwa w Zboiskach²⁷².

17-19 IV 1937

Pierwsza wizytacja duszpasterska parafii dokonana przez abpa Bolesława Twardowskiego²⁷³.

28 VI 1937

Komisarz, o. Gerard Rysz²⁷⁴, przeprowadził wizytację kanoniczną konwentu²⁷⁵.

2 VII 1937

O. Bogumił Marecki w miejsce o. Waleriana Bulca mianowany kooperatorem w Zamarstynowie²⁷⁶.

13 VIII 1937

Pielgrzymka parafian zamarstynowskich do Milatyna, gdzie młodzież odegrała sztukę teatralną „Męka Pańska”²⁷⁷.

21 X 1937

Inauguracja spotkań teatralnych i sceny w Domu Parafialnym, podczas której młodzież z Akcji Katolickiej odegrała sztukę pt. „Genowefa”²⁷⁸.

²⁷¹ O. Remigiusz, Bolesław Kranc (1910-1977), do zakonu wstąpił w 1926, kapł. 1933. Katecheta, proboszcz, gwardian i prowincjał. W latach 1943-45 otoczył opieką Polaków zagrożonych ze strony UPA, komendant obrony Ostroga, kapelan AK. W latach 1945-49 w łagrach nad Kołymą. SPK I, s. 619-620.

²⁷² AAL sygn. 1050, Pismo Kurii Metropolitalnej obrz. łac. we Lwowie do o. R. Kranca, nr 2580/37 (Lwów, 3 IV 1937). – KPK, s. 55. – KKZ, s. 239.

²⁷³ ACP (Kraków, 1 VII 1937), k. 38-38v. – AKZ [bez sygn.], Księga III Zakonu św. Franciszka (w Zamarstynowie), k. 5. – KKZ, s. 239-241.

²⁷⁴ O. Gerard, Józef Rysz (1892-1978), do zakonu wstąpił w 1911, kapł. 1917. W życiu zakonnym pełnił wiele funkcji, m.in. był przełożonym, magistrem nowicjatu, proboszczem, dyrektorem niższego seminarium, definityorem i prowincjałem. Pełnił funkcję prezesa Rady Głównej III Zakonu św. Franciszka w Polsce w latach 1936-39. – SPK II, s. 245-247.

²⁷⁵ AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 35. – Tamże, sygn. 6, *Księga...*, k. 112. – KKZ, s. 241.

²⁷⁶ AP sygn. 5, *Rozporządzenia...*, Akt nominacyjny Kurii Metropolitalnej obrz. łac. we Lwowie dla o. B. Mareckiego (Lwów, 27 VII 1937), k. 353. – ACP (Kraków, 2 VII 1937), k. 38v. – KKZ, s. 242.

²⁷⁷ KKZ, s. 242.

²⁷⁸ Tamże.

11 I 1938

O. Marek Kolbuszowski²⁷⁹ został mianowany kooperatorem parafii w miejsce przeniesionego do Krakowa o. Remigiusza Kranca²⁸⁰.

I 1938

Stolarz, br. Walenty Broda²⁸¹, ukończył pracę nad wyposażeniem Domu Parafialnego, m.in. wykonał 200 krzeseł do sali teatralnej²⁸².

9 IV 1938

Założono w parafii Bezprocentową Kasę Pożyczkową²⁸³.

29-30 IV 1938

Komisarz, o. Gerard Rysz, przeprowadził wizytację kanoniczną klasztoru²⁸⁴.

5 IX 1938

Zmiana w obsadzie personalnej w klasztorze: br. Metody Łuszcz²⁸⁵ zastąpił br. Szczepana Jasnochę²⁸⁶, kucharza²⁸⁷.

12 IX 1938

Coroczną pielgrzymkę parafian do Milatyna zorganizował i prowadził o. Bogumił Marecki²⁸⁸.

²⁷⁹ O. Marek, Piotr Kolbuszowski (1910-1992), do zakonu wstąpił w 1928, kapł. 1936, do 1958 w diecezji gdańskiej. Prefekt, proboszcz, duszpasterz, poeta. – SPK I, s. 584-585.

²⁸⁰ KKZ, s. 243.

²⁸¹ Br. Walenty, Andrzej Broda (1907-1994), do zakonu wstąpił w 1934, śluby zakonne w 1938. Stolarz, pisarz ascetyczny. – SPK I, s. 302-303.

²⁸² KKZ, s. 243.

²⁸³ Tamże.

²⁸⁴ AKZ sygn. 5, *Spis...*, k. 35. – KKZ, s. 245.

²⁸⁵ Br. Metody, Stanisław Małopolski (ur. 1917), do zakonu wstąpił w 1937. W jesieni 1940 otrzymał zwolnienie ze ślubów czasowych. J. Marecki, *Kapucyni...*, s. 69.

²⁸⁶ Br. Szczepan, Jan Edward Jasnocha (1905-1967), do zakonu wstąpił w 1933, śluby wieczyste w 1938. Kucharz, furtian, zakrystian w Loreto. Aresztowany przez NKWD w 1940 wstąpił do armii gen. Andersa, z którą przeszedł cały szlak bojowy. W latach 1946-1966 w Loreto. – SPK I, s. 523-524.

²⁸⁷ ACP (Kraków, 29 XII 1938), k. 41v.

²⁸⁸ KKZ, s. 246.

13 XI 1938

Wmurowanie na zewnętrznej ścianie kościoła i poświęcenie pamiątkowej tablicy ku czci Obrońców Lwowa broniących odcinka Kleparów-Zamarstynów w 1918 r.; wśród zaproszonych gości obecni byli: gen. Władysław Langner²⁸⁹ oraz przedstawiciele władz miejskich²⁹⁰.

26 III-2 IV 1939

Rekolekcje parafialne głosił komisarz, o. Gerard Rysz²⁹¹.

V/VI 1939

Poświęcenie kaplicy w szpitalu przeciwgruźliczym w Hołosku Wielkim²⁹².

28 V 1939

Prymicje o. Innocentego Trojanowskiego, kapucyna z Hołoska Małego²⁹³.

10 VI 1939

Ukończenie budowy krypty przy kościele dla sprawowania nabożeństw przy zmarłych²⁹⁴.

20 VI 1939

Nominacja o. Bogumiła Mareckiego na stanowisko proboszcza i opiekuna III Zakonu św. Franciszka, a o. Czesława Szubera na gwardiana (20 VI 1939) w miejsce o. Władysława Zająca, pełniącego dotychczas obydwie obowiązki. Mianowanie o. Kosmy Lenczowskiego ekonomem, o. Eusta-

²⁸⁹ Władysław Langner (1896-1972), oficer austriacki, legionista, do 1833 generał, komendant garnizonu wojskowego we Lwowie, komendant obrony Lwowa we wrześniu 1939 r. Następnie w PSZ na Zachodzie. – W. Langner, *Ostatnie dni obrony Lwowa*. W: *Wrzesień 1939 w relacjach i wspomnieniach*. Warszawa 1989, s. 694-713. – J. Węgierski, *Lwów pod okupacją sowiecką. 1939-1941*. Warszawa 1991, s. 370-371.

²⁹⁰ AAL,teczka „Zamarstynów”. Pozwolenie na wmurowanie pamiątkowej tablicy (Lwów, 24 X 1938). – AP [bez sygn.], Prośba konwentu lwowskiego o pozwolenie na wmurowanie pamiątkowej tablicy, k. 5. – KKZ, s. 248.

²⁹¹ KKZ, s. 251.

²⁹² AKZ [bez sygn.], Pozwolenie Kurii Metropolitalnej obrz. łac. na poświęcenie kaplicy w lecznicy (Lwów, 31 V 1939), k. 1.

²⁹³ KKZ, s. 251.

²⁹⁴ Tamże, s. 252.

chego Rzepki²⁹⁵ wikarym parafii, a o. Adama Zachowicza²⁹⁶ duszpasterzem przy kościele w Zboiskach²⁹⁷.

4 IX 1939

Przybycie pierwszych „uciekiniarów” z ziem zachodnich i kapucynów z Krakowa i Sędziszowa do lwowskiego klasztoru kapucynów²⁹⁸.

20 IX 1939

Prowincjał, o. Kazimierz Niczyński²⁹⁹, mianował II definitora i przełożonego klasztoru we Lwowie, o. Czesława Szubera, swoim delegatem dla klasztorów na ziemiach zajętych przez Armię Czerwoną³⁰⁰.

25 IX 1939

Armia Czerwona wkroczyła do Lwowa-Zamarstynowa³⁰¹.

IX 1939

Klasztor zamienił się w „dom uciekiniarów” – do wiosny następnego roku przez konwent lwowski przewinęli się prawie wszyscy klerycy i nowicjusze prowincji krakowskiej kapucynów (około 80 osób), którym władze zakonne poleciły w pierwszych dniach wojny udać się do klasztorów wschodnich celem kontynuowania nauki³⁰².

O. Romuald Szczałba³⁰³ objął funkcję kapelana Sióstr Wieczystej Adoracji Najśw. Sakramentu przy ul. Kurkowej, którą pełnił do VII 1940. Równocześnie spełniał obowiązki wikariusza przy kościele pw. Św. Antoniego³⁰⁴.

²⁹⁵ O. Eustachy, Tomasz Rzepka (1918-1974), do zakonu wstąpił w 1933. kapł. 1941. *Katecheta, gwardian i misjonarz ludowy*. – SPK II, s. 260.

²⁹⁶ O. Adam, Tadeusz Zychowicz (ur. 1908) do zakonu wstąpił w 1925. kapł. 1932. *Katecheta, proboszcz*. W 1948 *ad statum laicale*. – SPK II, s. 480-481.

²⁹⁷ ACP (Kraków, 20 VI 1939), k. 45v. – SPK II, s. 48, 334, 481.

²⁹⁸ Por. J. Marecki, *Dzieje...*, s. 218-220, 382.

²⁹⁹ O. Kazimierz Adam Józef Niczyński (1897-1979), do zakonu wstąpił 1921. kapł. 1926. gwardian, definitor, prowincjał, rekolekcyjonista, kaznodzieja i misjonarz ludowy. – SPK II, s. 102-103.

³⁰⁰ AGO sygn. G. 69, sec. 6, List prowincjała o. K. Niczyńskiego do generała zakonu o. D. a Velle (Kraków, 20 X 1940), k.nlb. 3-4. – KPK, s. 59.

³⁰¹ J. Węgierski, *Lwów...*, s. 11.

³⁰² ACP (Kraków, 19 I 1940), k. 47-47v. – J. Marecki, *Dzieje...*, s. 321.

³⁰³ O. Romuald, Józef Szczałba (ur. 1915), do zakonu wstąpił w 1932. kapł. 1939. W okresie wojny kapelan franciszkanek (pod nazwiskiem Roman Romanek), wikariusz i duszpasterz, katecheta, do 1951 sekretarz prowincjalny. – SPK II, s. 328-329.

³⁰⁴ SPK II, s. 328. – J. Marecki, *Dzieje...*, s. 283.

O. Serafin Kaszuba otoczył opieką duszpasterską wiernych gromadzących się w kaplicy Akademii Rolniczej w Dublanach (do XII 1939)³⁰⁵.

IX 1939-1941

Dom Parafialny zamieniono na dom noclegowy dla „bieżęców”, a następnie na bursę dla uczniów szkoły ogrodniczej³⁰⁶.

20 VI 1940

Nocna rewizja w klasztorze, przeprowadzona przez patrol NKWD, aresztowanie o. Albina Janochy³⁰⁷, kl. Łukasza Szypuły³⁰⁸ i br. Fabiana Reguły³⁰ jako „osobników społecznie niebezpiecznych” i zesłanie ich na okres 5 lat do obozu pracy³¹⁰.

pol. 1940

Otwarcie przez proboszcza, o. Bogumiła Mareckiego, kuchni dla ubogich parafian, która z czasem weszła w skład tzw. Kuchni Ludowych otrzymując nr 14³¹¹.

³⁰⁵ J. Marecki, *Kalendarium...*, s. 82.

³⁰⁶ T. Gorczyca, *Moja działalność...*, s. 10; Br. D. Tomiczek, Relacja ustna (Knittefeld – Austria, 10 VI 1991).

³⁰⁷ O. Albin, Franciszek Janocha (ur. 1912), do zakonu wstąpił w 1929, kapł. 1936. Spowiednik, kapelan wojskowy, duszpasterz sybiraków, definitor, rektor seminarium zakonnego. W latach 1940-1956 w armii gen. Andersa, w więzieniu i na Syberii. – SPK I, s. 516-517.

³⁰⁸ Kl. Łukasz, Piotr Szypuła (ur. 1919), do zakonu wstąpił w 1937, student WSD Kapucynów w Krakowie, w 1940 aresztowany przez NKWD, od 1944 w wojsku. Po wojnie nie wrócił do życia zakonnego. J. Marecki, *Kapucyni...*, s. 116.

³⁰⁹ Br. Fabian, Ludwik Reguła (ur. 1919), do zakonu wstąpił w 1928, śluby wieczyste złożył w 1932. Kucharz i furtian. Aresztowany w 1940 przez NKWD zaginął na Syberii. – SPK I, s. 213.

³¹⁰ AGO sygn. G. 49, sec. 6, List prowincjała o. K. Niczyńskiego do generała zakonu (Kraków 20, X 1940), k.nlb. 3-4. – Tamże. sygn. G. 49, sec. 2, List prowincjała, o. K. Niczyńskiego, do Kurii Generalnej (Kraków 29 IX 1941), k.nlb. 25. – Tamże, sygn. G. 49, sec. 3, List prowincjała o. H. Warachima do Kurii Generalnej (Kraków, 17 I 1966), k.nlb. 44. – KPK, s. 59, 6a. – A. Janocha, *Pod opieką Matki Bożej*. Wrocław 1993, s. 21.

³¹¹ AAL,teczka „Polski Komitet Opieki”, Dotacje dla kuchni ludowych w XII 1943, k.nlb. 40. – Wykaz kuchni ludowych, k.nlb. 45. – J. Marecki, *Dzieje...*, s. 325-327.

30 VI 1941

Zajęcie Lwowa przez wojska niemieckie. W klasztorze zamieszkali o. Hieronim Warachim³¹², o. Florian Nestorowski³¹³ i o. Romuald Szczałba³¹⁴.

VI 1942

Gwardianem klasztoru w miejsce o. Czesława Szubera został mianowany o. Florian Nestorowski³¹⁵.

1 VII 1942

Objęcie przez o. Tytusa Gorczycę³¹⁶, w miejsce o. Adama Zychowicza, obowiązków duszpasterza w Zboiskach³¹⁷.

VIII 1942

Obowiązki proboszcza w miejsce o. Bogumiła Mareckiego przejął o. Florian Nestorowski³¹⁸.

II 1943

O. Innocenty Trojanowski otoczył opieką duszpasterską kaplicę Akademii Rolniczej w Dublanach (do VII 1945)³¹⁹.

³¹² O. Hieronim, Karol Warachim (ur. 1916), do zakonu wstąpił w 1931, kapł. 1939. Duszpasterz, gwardian, prowincjał. – SPK II, s. 395-397.

³¹³ O. Florian, Józef Nestorowski (1912-1988), do zakonu wstąpił w 1930, kapł. 1939. Katecheta, proboszcz, gwardian, kaznodzieja. – SPK II, s. 99-100.

³¹⁴ ACP (Kraków, 30 VIII 1942), k. 50. – J. Węgiński, *Lwów...*, s. 273.

³¹⁵ AAL sygn. 106, Księga indeksowa. 1942, nr 2048, 2066, 2084 2142. – ACP (Kraków, 30 VI 1942), k. 50v. – SPK I, s. 190.

³¹⁶ O. Tytus, Franciszek Gorczyca (1913-1981), do zakonu wstąpił w 1930. kapł. 1939. Katecheta, proboszcz, kapelan szpitalny, spowiednik, z zamiłowania malarz. – SPK I, s. 456-458.

³¹⁷ AAL sygn. 107, Księga indeksowa. 1943, nr 4870. – Tamże, sygn. 1050, Prośba prowincjała, o. K. Niczyńskiego, o zwolnienie z obowiązków duszpasterskich o. A. Zychowicza i mianowanie o. T. Gorczycy (Kraków, 17 VII 1942), nr 2048. – AZ, List o. T. Gorczycy do prowincjała o. K. Niczyńskiego (Lwów, 25 VII 1942), k. 181. – J. Marecki, *Dzieje...*, s. 273.

³¹⁸ ACP (Kraków, 30 VI 1942), k. 50v. – *Schematismus Archidioecesis Leopoliensis Rit. Lat.* (Lwów) 1943, mps, snlb. 8. – J. Marecki, *Dzieje...*, s. 253.

³¹⁹ AAL sygn. 107, Księga indeksowa. 1943, nr 1085. – J. Marecki, *Dzieje...*, s. 526.

15 IV 1943

Akcja odbicia więźniów (w tym rektora seminarium, ks. Stanisława Frankla)³²⁰ ze szpitala więziennego na terenie Zamarstynowa, w której to akcji brali udział kapucyni. Po ucieczce z więzienia ks. Frankl przez kilka godzin ukrywał się w klasztorze kapucynów³²¹.

15 VII 1943

Po rezygnacji o. Hieronima Warachima zarząd prowincji mianował o. Romualda Szczałbę ekonomem klasztoru³²².

12 VIII 1943

Zakończenie przez o. Tytusa Gorczycę działalności duszpasterskiej w kościele w Zboiskach, należącym do parafii Malechów³²³.

XII[?] 1943

Objęcie przez o. Floriana Nestorowskiego opieki nad pozbawioną duszpasterzy parafią Malechów, sąsiadującą z terenem parafii obsługiwanej przez kapucynów. Jako kooperatorzy zostali mianowani o. Walerian Bulec i o. Innocenty Trojanowski, którzy wkrótce wyjechali na Ziemię Zachodnie³²⁴.

pol. 1944

O. Romuald Szczałba został mianowany wikarym parafii zamarstynowskiej³²⁵.

³²⁰ Ks. Stanisław Frankl (1903-1944), kapł. 1927, teolog, rektor seminarium we Lwowie, docent Wyższego Teologicznego Uniwersytetu Lwowskiego, członek podziemia. – W. Urban, *Droga krzyżowa archidiecezji lwowskiej w latach II wojny światowej. 1939-1945*. Wrocław 1983, s. 10.

³²¹ W. Szetelnicki, *Zapomniany lwowski bohater ks. Stanisław Frankl (1903-1944)*. Roma 1983, s. 157-160; J. Marecki, *Dzieje...*, s. 308.

³²² ACP (Kraków, 15 VII 1943), k. 52.

³²³ AAL sygn. 106. Księga indeksowa. 1942, nr 531. – Sygn. 1050, prośba prowincjała, o. K. Niczyńskiego, do Kurii Metropolitalnej o zwolnienie z prac duszpasterskich w Zboiskach (Kraków, 3 VIII 1943), nr 3196. – AZ, List abpa B. Twardowskiego do Urzędu Prowincjałskiego OO. Kapucynów w Krakowie (Lwów, 12 VII 1943), k. 178. – List o. F. Nestorowskiego do Kurii Metropolitalnej obrz. łac. we Lwowie (Lwów, 25 VII 1943), k. 180. – List o. T. Gorczycy do prowincjała, o. K. Niczyńskiego (Lwów, 25 VII 1943), k. 181. – J. Marecki, *Dzieje...*, s. 525.

³²⁴ Relacja ustna o. Romualda Szczałby (Kraków, 25 IV 1996).

³²⁵ AAL sygn. 108, Księga indeksowa. 19944, nr 3615.

24 VII 1944

Powtórne zajęcie Lwowa przez Armię Czerwoną.

IX 1945

Pierwsza grupa kapucynów (o. Czesław Szuber, o. Tytus Gorczyca i br. Łazarz Bogacz) opuściła klasztor zamarystynowski, udając się do Krakowa³²⁶.

12 IV 1946

W kolejnej grupie „repatriowanych” opuścił Lwów br. Dydak Tomiczek³²⁷, z inwentarzem klasztornym³²⁸.

I poł. V 1946

Wraz z mieszkańcami parafii Malechów opuścił Lwów o. Walerian Bułec³²⁹.

13 V 1946

Pożegnanie parafian podczas ostatniego nabożeństwa majowego przez o. Romualda Szczałbę³³⁰.

14 V 1946

Ostatnie Msze św. w świątyni parafialnej. Opuszczenie klasztoru i kościoła. Deportacja ostatnich zakonników (o. Romualda Szczałby, o. Floriana Nestorowskiego, o. Józefa Borowego i br. Walentego Brody) do Krakowa. Przywieźli ze sobą część sprzętów klasztornych i wyposażenie zakrystii. Zajęcie klasztoru przez żołnierzy radzieckich³³¹.

³²⁶ KKK IV, s. 368. – APZ sygn. 55, T. Gorczyca, *Moja działalność duszpasterska w okresie II wojny światowej 1939-1945* (mps), Kraków [brw], s. 11. – R. Szczałba, *Opuszczamy Lwów*, s. 14.

³²⁷ Br. Dydak, August Tomiczek (1914-1994), do zakonu wstąpił w 1932, śluby wieczyste w 1936. Socjusz prowincjalny, zakrystian, kucharz, długoletni szafarz w klasztorze kapucynów w Krakowie. – J. Marecki, *Kapucyni...*, s. 118.

³²⁸ AKZ [bez sygn.], Sprawka; poswidka (dokumenty w jęz. rosyjskim), k. 1-3. – AKZ [bez sygn.], Spis aparatów kościelnych przywiezionych ze Lwowa (Kraków, 23 VI 1946), k.nlb. I.

³²⁹ J. Marecki, *Dzieje...*, s. 526. – Relacja ustna o. R. Szczałby (Kraków, 10 III 1990).

³³⁰ APZ [bez sygn.], R. Szczałba, *Opuszczamy Lwów*, s. 5. – J. Marecki, *Dzieje...*, s. 396.

³³¹ AGO sygn. G. 59, sec. 3, List prowincjała, o. K. Niczyńskiego, do generała zakonu o. K. Neubauera (Kraków, 15 VI 1946), k.nlb. 35. – APZ [bez sygn.], R. Szczałba, *Opuszczamy Lwów*, s. 14. – J. Marecki, *Dzieje...*, s. 394.